

БАТЛАВ:

БОАЖЯ-ны ХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧНЫ БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗРЫН
ДАРГА...../Г.ЭНХМӨНХ/

ЗӨВШӨӨРЧ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮҮРЭГ ХҮЛЭЭСЭН:

“ХУР ЭРДЭНЭ БАЯЛАГ” ХХК-ийн ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ...../ДУН ШИАН РУИ/

**ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН НОЁН СУМЫН
НУТАГТ БАЙРЛАХ “БАРУУН НОЁН УУЛ”
НҮҮРСНИЙ УУРХАЙН 2024 ОНЫ БАЙГАЛЬ
ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

/АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ДУГААР-МУ-017301/

/АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГЕСТРИЙН ДУГААР-5671833/

Хянасан:

БОАЖЯ-ны ХБОБЗГ-ын ахлах шинжээч...../Ц.Жаргалнэмэх/

Боловсруулсан:

“Хур Эрдэнэ Баялаг” ХХК-ний байгаль орчны мэргэжилтэн...../Д.Буянзул/

2024 ОН

АГУУЛГА

НЭГ. УУРХАЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	4
1.1 Төслийн нэр	4
1.2 Төсөл хэрэгжүүлэгч компани	4
1.3 Төслийн байршил	4
1.4. Уурхайн хүчин чадал, ашиглалтын хугацаа	5
1.5. Тэсэлгээний процесс	6
1.6. Уурхайн тээвэр.....	7
1.7. Овоолго байгуулах байршлын сонголт, овоолгын тооцоо	7
1.8. Уурхайн ус таталт	7
1.8.1. Ил уурхайн ус зайлуулах ажил	8
1.9. Зам харилцаа	9
1.10. Уурхайн барилга байгууламжууд	11
1.10.1. Уурхайн хотхон	11
1.10.2. Гаалийн хяналтын бүс.....	14
1.10.3. Шатахуун түгээх станц	14
1.11. Уурхайн усан болон дулаан хангамж	14
1.12. Цахилгаан хангамж	16
ХОЁР. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ТӨЛӨВ БАЙДАЛ.....	18
2.1. Төсөл хэрэгжих орчны байршил, физик газарзүйн нөхцөл	18
2.2. Нийгэм, эдийн засаг.....	21
ГУРАВ. ТӨСЛӨӨС ҮЗҮҮЛЖ БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ	22
ДӨРӨВ. 2024 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	25
4.1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	26
4.1.1. Агаар орчны сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	26
4.1.3. Хөрсөн бүрхэвчид учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	28
4.1.4. Газрын хэвлийд учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	29
4.1.5. Ургамлын аймаг, ургамлан нөмрөгт учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	30
4.1.6. Амьтны аймагт учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	31
4.2. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	32
4.3. Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	34
4.4. Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө	34
4.6. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө.....	37
4.7. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	38
4.9. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	41
4.10. Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө	43
4.11. Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд хийгдэх ойжуулалтын ажил.....	45

ЗУРАГ, ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1. Төслийн талбайн байршил.....	4
Зураг 2. Уурхайн гадаад автозамын сүлжээ.....	9
Зураг 3. Гадаад тээврийн замын эхлэл хэсгийн харагдах байдал.....	10
Зураг 4. Уурхайн дотоод автозам.....	11
Зураг 5. Уурхайн хотхоны зураг.....	12
Зураг 6. Албан контор, уурын зуух, лаборатори.....	13
Зураг 7. Зоогийн газар, халуун ус, ариун цэврийн өрөө.....	13
Зураг 8. Ажилчдын амрах гэрүүд.....	13
Зураг 9. Гаалийн хянатын бүсийн байгууламжууд.....	14
Зураг 10. Шатахуун түгээх станц.....	14
Зураг 11. Уурхайн хотхоны худаг, тоолуур суурилуулсан байдал.....	15
Зураг 12. Байгалийн бүс бүслүүр.....	18
Хүснэгт 1. 1. Төслийн товч танилцуулга.....	4
Хүснэгт 1. 2. Тусгай зөвшөөрлийн бүхий талбайн солбилцлын цэгүүд.....	5
Хүснэгт 1. 3. Уурхайн ажиллах горим.....	5
Хүснэгт 1. 4. Уулын ажлын календарчилсан төлөвлөгөө.....	5
Хүснэгт 1. 5. Өрөмдлөг тэсэлгээний ажлын паспорт.....	6
Хүснэгт 1. 6. Тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн хэрэгцээний тооцоо.....	6
Хүснэгт 1. 7. Нүүрс тээвэрлэх зай.....	7
Хүснэгт 1. 8. Усны эх үүсвэрүүдийн үзүүлэлт.....	15
Хүснэгт 1. 9. Жилийн усны хэрэглээ, м3.....	16
Хүснэгт 1. 10. Технологийн усны хэрэглээ.....	16
Хүснэгт 1. 11. Дизель цахилгаан үүсгүүрийн техникийн үзүүлэлт.....	17
Хүснэгт 1. 12. Технологийн усны хэрэглээ.....	17
Хүснэгт 3. 1. Байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийн хэлбэр үргэлжлэх хугацаа.....	22
Хүснэгт 4. 1. Агаар орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	26
Хүснэгт 4. 2. Усны нөөцөд учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	27
Хүснэгт 4. 3. Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	28
Хүснэгт 4. 4. Ургамлан нөмрөгт учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	30
Хүснэгт 4. 5. Амьтны аймагт учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	31
Хүснэгт 4. 6. Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	32
Хүснэгт 4. 7. Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	34
Хүснэгт 4. 8. Нүүлгэн шилжүүлэлт, нөхөн олговрын арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	35
Хүснэгт 4. 9. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	36
Хүснэгт 4. 10. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө.....	37
Хүснэгт 4. 11. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө.....	38
Хүснэгт 4. 12. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр.....	39
Хүснэгт 4. 13. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө.....	41

Хүснэгт 4. 14. Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө	43
Хүснэгт 4. 15. 2024 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд зарцуулах нийт зардал	44
Хүснэгт 4. 16. Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд хийгдэх ойжуулалтын ажлын төлөвлөгөө	46

НЭГ. УУРХАЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1.1 Төслийн нэр

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт орших “Баруун ноён уул” нэртэй чулуун нүүрсний ордыг ил аргаар ашиглах төсөл.

1.2 Төсөл хэрэгжүүлэгч компани

Төсөл хэрэгжүүлэгч “Хур эрдэнэ баялаг” ХХК нь 2013 онд уул уурхайн олборлолтын үйл ажиллагаа явуулахаар үүсгэн байгуулагдсан Монгол улсын 9019071068 тоот улсын бүртгэлийн дугаартай, 100% БНХАУ-ын хөрөнгө оруулалтай аж ахуйн нэгж юм.

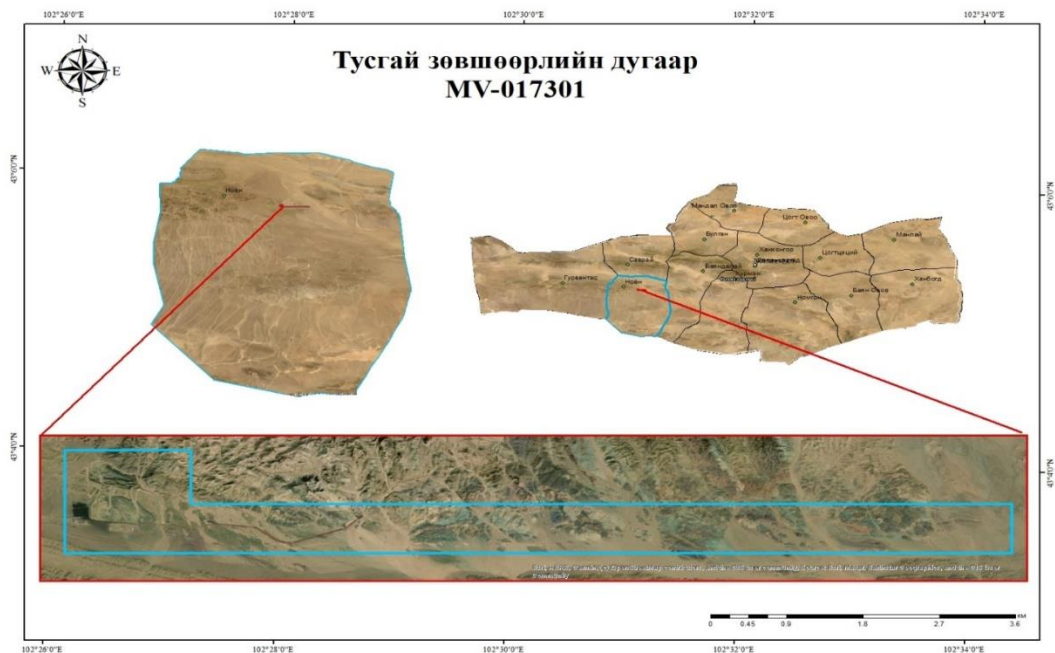
Төсөл хэрэгжүүлэгч нь одоогийн байдлаар MV-17301 тоот ашигт малтмал ашиглах тусгай зөвшөөрлийг эзэмшдэг ба өөр чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулаагүй, зөвхөн энэ төсөл дээр төвлөрөн ажиллаж байгаа юм.

Хүснэгт 1.1. Төслийн товч танилцуулга

Үндсэн үзүүлэлтүүд	Тайлбар
Аж ахуйн нэгжийн нэр	“Хур эрдэнэ баялаг” ХХК
Улсын бүртгэлийн дугаар	39019071068
Регистрийн дугаар	5671833
Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл	MV-017301
Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл олгосон огноо	2013.04.17
Ашиглалтын талбай	1085.2 га
Хаяг	Өмнөговь аймаг, Ноён сум хот, Сайран баг, Цагаан дэрс

1.3 Төслийн байршил

“Баруун ноён уул” нэртэй MV-017301 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл бүхий талбай нь Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт бөгөөд Улаанбаатар хотоос 780 км, Өмнөговь аймгийн төв Даланзадгад хотоос баруун тийш 210 км, Ноён сумын төвөөс зүүн тийш 30 км зайд оршино.

Зураг 1. Төслийн талбайн байршил

Хүснэгт 1. 2. Тусгай зөвшөөрлийн талбайн солбилцлын цэгүүд

№	Уртраг	Өргөрөг
1.	102 ⁰ 23' 4.9"	43 ⁰ 6' 0.26"
2.	102 ⁰ 23' 4.9"	43 ⁰ 5' 29.58"
3.	102 ⁰ 30' 0.89"	43 ⁰ 5' 29.58"
4.	102 ⁰ 30' 0.89"	43 ⁰ 5' 1.29"
5	102 ⁰ 22' 0.8"	43 ⁰ 5' 1.31"
6	102 ⁰ 22' 0.8"	43 ⁰ 6' 0.26"

1.4. Уурхайн хүчин чадал, ашиглалтын хугацаа

2022 оны эцсийн байдлаар төсөл хэрэгжүүлэгчийн техникийн чадамж нь жилд 3000.0 мян.м³ уулын цул гаргах боломжтой байна.

2023 онд төсөл хэрэгжүүлэгч нь техникийн хүчин чадлаа нэмэгдүүлж жилд 8.2 сая м³ уулын ажил явуулах боломжтой болж байна.

Уурхайн хүрээ хязгаарт багтсан нөөцийг энэ хүчин чадлаар 2 жилийн хугацаанд ашиглах боломжтой байна.

Уурхай нь одоогийн байдлаар 14/14 хоногийн уртын ээлжинд бүрэн шилжиж өдөр, шөнө 12 цагаар үргэлжлэх 2 ээлжээр ажиллаж байна. Ээлжинд цэвэр ажлын 10 цаг ажиллах буюу цаг ашиглалтын коэффициент 0.83 байна.

Жилд баяр ёслол, амралтын өдрүүд, төлөвлөгөөт засвар, цаг агаарын болзошгүй саатлаас шалтгаалж цэврээр 330 хоног ажиллахаар ТЭЗҮ-д тооцоолсон.

Хүснэгт 1. 3. Уурхайн ажиллах горим

№	Үзүүлэлт	Нэгж	Утга
1	Хуанлийн хоногийн тоо	хоног	365
2	Баяр ёслол, сул зогсолт	хоног	35
3	Жилд ажиллах өдрийн тоо	хоног	330
4	Ээлжийн үргэлжлэх нийт хугацаа	цаг	12
5	Хоногт ажиллах ээлжийн тоо	ээлж	2

№	Үзүүлэлт	Нэгж	Утга
1	Ээлж хүлээлцэж, наряд авах	мин	20
2	Хоолны цаг	мин	60
3	Ээлжийн дэх сул зогсолт	мин	40
4	Ээлжийн үргэлжлэх нийт хугацаа	цаг	12
5	Ээлжийн цэвэр ажиллах цаг	цаг	10
6	Хоногт ажиллах цаг	цаг	20
7	Ээлжийн цаг ашиглалт	%	83.3
8	Жилд ажиллах цэвэр ажлын цаг	цаг/жил	6600

Уурхайд ажиллах тоног төхөөрөмжүүдийн хүчин чадалд үндэслэн бүрэн хүчин чадлаар ажиллах үед жилд 7.5 сая м³ хөрс хуулж, 1000.0 мян.тн нүүрс олборлон 2 жилийн хугацаанд одоо байгаа нөөцийг олборлохоор ТЭЗҮ-д тооцоолсон. Дараах хүснэгтэнд Баруун ноён уул нүүрсний ордын календарчилсан төлөвлөгөөг харуулав.

Хүснэгт 1. 4. Уулын ажлын календарчилсан төлөвлөгөө

№	Үзүүлэлт	Хэм.нэгж	Төслийн жил		Нийт
			1	2	
1	Хөрс хуулалт	мян.м ³	7566	6305.0	13871.0
2	Нүүрс олборлолт	мян.м ³	537.0	740.7	1277.7
3		мян.тн	724.9	1000	1724.95

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” уурхайн 2024 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

4	Уулын цул	мян.м ³	8103.0	7045.7	15148.7
5	Хөрс хуулалтын коэффициент	м ³ /тн	10.4	6.3	8.0

1.5. Тэсэлгээний процесс

Тэсэлгээний ажлыг нонель систем ашиглан, цооног хооронд хором удаашралтайгаар туслан гүйцэтгэгч компани явуулж байна. Тэсрэх бодисын агуулах байхгүй. Хуурай цооногийг энгийн найрлагат АНФО, устай нөхцөлд эмульсийн тэсрэх бодис ашиглан явуулж байна.

Өрөмдлөг тэсэлгээний ажлыг дараах тойм паспортын дагуу явуулна.

Хүснэгт 1. 5. Өрөмдлөг тэсэлгээний ажлын паспорт

№	Үзүүлэлт	Нэгж	Тооцооны	Бодит			Тооцооны		
1	Өрмийн машин		Airwellte YS-940B			Kaishan KT 15C			
2	Цооногийн налуу	градус	90	90	90	90	90	90	
3	Тэсрэх бодис		АНФО	АНФО	Эмульс	АНФО	АНФО	Эмульс	
4	Тэсрэх бодисын нягт	кг/м ³	850	850	1050	850	850	1050	
5	Цэнэгийн диаметр	м	0.127	0.127	0.110	0.165	0.165	0.165	
6	Доголын өндөр	м	10	10	10	10	10	10	
7	Улны хамгийн бага эсэргүүцлийн шугам	м	3.8	4.0	4.0	5.0	5.0	5.0	
8	Цооног хоорондын зай	м	4.2	4.0	4.0	5.0	5.0	5.0	
9	Эгнээ хоорондын зай	м	3.8	4.0	4.0	5.0	5.0	5.0	
10	Илүү өрөмдлөгийн гүн	м	1.1	1.0	1.0	1.5	1.0	1.0	
11	Түгжээсний урт	м	2.86	3.00	3.00	3.71	3.50	3.50	
12	Цооногийн урт	м	11.14	11.00	11.00	11.49	11.00	11.00	
13	Цэнэгийн урт	м	8.29	8.00	8.00	7.77	7.50	7.50	
14	1 цооногт орох цэнэгийн хэмжээ	кг	89.2	86.1	79.8	141.2	136.2	168.3	
15	Нэг м цооногт орох ТБ-ийн жин	кг	10.8	10.8	10.0	18.2	18.2	22.4	
16	ТБ-ийн тооцооны хувийн зарцуулалт	кг/м ³	0.56	0.54	0.50	0.58	0.55	0.68	
17	1м цооногоос гарах уулын цул	м ³ /м	14.38	14.55	14.55	21.33	22.50	22.50	
5. Тэсэлгээний аюултай бүсүүд									
18	Шидэлтийн аюултай бүс (хүнд)	м	300	500	500	300	500	500	
19	Шидэлтийн аюултай бүс (т.төх)	м	150	300	300	150	300	300	
20	Цохилтын аюултай бүс (хүнд)	м	650	650	650	650	650	650	
21	Цохилтын аюултай бүс (т.төх)	м	500	500	500	500	500	500	
22	Чичиргээ доргионы аюултай бүс	м	1000	1000	1000	1000	1000	1000	

Тэсэлгээний блокийн хэмжээс янз бүр байна. Төслийн жилүүд дэх тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн хэрэгцээний тооцоог дараах хүснэгтээр үзүүлэв. Нийт тэслэх хөрсний 70%-ийг хуурай, 30%-ийг устай нөхцөл гэж үзэж тооцоог гүйцэтгэв.

Хүснэгт 1. 6. Тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн хэрэгцээний тооцоо

№	Үзүүлэлт	Хэм.нэгж	Төслийн жил		Нийт
			1	2	

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” уурхайн 2024 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

1	Тэслэх хөрс		мян.м ³	7566.3	6304.5	13870.9
2	Тэслэгээний блокийн дундаж хэмжээс	Блокийн эзлэхүүн	мян.м ³	160	160	320.0
3		Өрөмдлөгийн хэмжээ	мян.м	11	11	22.0
4		Эгнээний тоо	шир	8	8	
5		Эгнээн дэх цооногийн тоо	шир	125	125	
6		Цооногийн тоо	шир	1000	1000	2000.0
Тэсрэх бодис, тэслэгээний хэрэгслийн зарцуулалт						
7	Тэсрэх бодис	АНФО - 70%	тонн	2850.0	2200.7	5050.7
8		Эмульс - 30%	тонн	1221.4	943.2	2164.6
9	Тэслэгээний хэрэгсэл	Цооногийн цэнэг өдөөгч (Booster)	шир	49653.9	41373.6	91027.5
10		Нонель хором удаашруулагч	мян.м	47.3	39.4	86.7
11		Эгнээ хооронд хором удаашруулагч - 42мс, 8м	шир	5911	4925	10836.6
12		Цооног хооронд хором удаашруулагч - 67мс, 12м	шир	49653.9	41373.6	91027.5

1.6. Уурхайн тээвэр

Ил уурхайн хөрсийг уурхайн хөрсний гадаад овоолгод байршуулна. Хөрс тээвэрлэлтийн дундаж зай 1.4 км, нүүрс зай тогтмол 1.2 км байна. Ашиглалтын жил бүрийн хөрс, нүүрс тээвэрлэлтийн зайг дараах хүснэгтэд үзүүлээ.

Хүснэгт 1. 7. Нүүрс тээвэрлэх зай

Ашиглалтын жил	Хөрс тээврийн зай, км	Нүүрс тээврийн зай, км
1	1.4	1.2
2	1.8	1.2
Дундаж	1.6	1.2

1.7. Овоолго байгуулах байршлын сонголт, овоолгын тооцоо

Ордын геологийн тогтоцоос хамараан хөрсний дотоод овоолго байгуулах боломж муу, гадаад овоолго байгуулан ажиллаж байна. Хөрсний гадаад овоолгыг уурхайн карьерийн урд талд, урд амсраас Овоолгын хамгийн доод буюу суурь ярусыг гадаргын өндөржилтөөс хамааруулан 20 м хүртэл өндөртэй байхаар төлөвлөн тэлж хэлбэржүүлсэн нь одоогийн байдлаар 26.5 га талбайг хамарч, дээд 20 м өндөртэй ярус нь 10.2 га талбайг дүүргэж, нийт 4.0 сая м³ эзлэхүүнтэй болжээ. Уурхайн 2 дахь жилийн байдлаар 80м өндөртэй 4 ярустай нийт 38.0 га талбайг эзэлнэ.

” Уурхайн үйл ажиллагаанд өртөх уурхайн олборлолтын талбай, овоолгын доод хэсэг, барилга байгууламж, замын өнгөн хэсгийн шимт хөрсийг уурхайн үйл ажиллагаа эхлэхээс өмнө хуулан, тусгайлан зассан овоолгод байршуулна. Элс, элсэнцэр зэрэг ургамал ургах боломжтой шимэрхэг хөрс, бусад тохиромжтой хөрсийг 0.2 м хүртэл гүнд хуулж авна. Уурхайн нөхөн сэргээлтийн ажилд шимт хөрсийг эргүүлэн ашиглана.

Овоолго байгуулахад талбайн ашиглалтад их анхаарах бөгөөд овоолгын ул сууринд гулсамтгай чулуулгийн үе байгаа эсэхийг судалж, байгаа бол зайлуулах, бэхжүүлэх арга хэмжээ авна.

1.8. Уурхайн ус таталт

Уурхайн үйл ажиллагааг хэвийн, тасралтгүй, найдвартай явуулахад ил уурхайд орж ирэх усыг зайлуулах, нүүрсий үе, давхраас, уурхайн мөрөгцгийг хуурайшуулах, шүүрүүлэх ажлыг

зайлшгүй гүйцэтгэнэ. Иймд ордын газар доорхи усны хэмжээ, энэ нь уурхайд хэрхэн нөлөөлөх, агаарын хур тунадас, шар усны үерээс орж ирэх усны тооцоог зайлшгүй тодорхойлно.

1.8.1. Ил уурхайн ус зайлуулах ажил

2023 оны 03 дугаар сард хийгдсэн гидрогеологийн судалгаагаар ил уурхайд орж ирэх усны тоо хэмжээ, тооцоог тодорхойлохдоо геологийн тогтоц, гидрогеологийн нөхцөл зэрэг байгалийн болон уул-техникийн олон хүчин зүйл дээр тулгуурлажээ. Үүнд:

- Ил уурхай байгуулах ойр орчимд гол, мөрөн, горхи, булаг зэрэг урсгал ус, нуур, цөөрөм зэрэг тогтмол ус байгаа эсэх
- Хүчтэй усжилт бүхий тектоникийн том хагарал, тохрол, өргөгдөл, суулт, шохойн чулууны карст, шатсан чулуу, олон жилийн цэвдгийн онцлог байдал
- Газрын гадаргуугийн хотгор, гүдгэрийн хэв шинж, хэрчигдэлд орсон байдал
- Газрын доорхи усны тэжээгдлийн муж, түүний тархалтын талбай, уст давхаргын шинж чанар, даралттай, даралтгүй ус, тэдгээрийн хил, заагийн нөхцөл, хоорондын холбоо гэх мэт олон төрлийн зүйлээс хамаарна.

Баруун ноён уулын уурхайн талбай, түүний ойр орчмын газрын гадаргуу нь хэрчигдэлд зарим газраа нилээд орсон ба гадаргуугийн хотгор, гүдгэрийн эрс ялгаа байхгүй боловч жижиг дов толгод нилээд тохиолдоно.

Карбоны настай нүүрсний үе, давхраасууд нь ус агуулагч бөгөөд сул цементлэгдсэн, ан цавархаг элсэнчулуу, гравелиттай хамт нэгэн уст цогцолборыг үүсгэж, бага зэргийн даралттай шинжийг хадгалах ба газар доорхи усны түвшин хайгуулын цооногуудад (BHN017-р цооног)-25.0 м-т, (BHN032-р цооног)-16.8м-т, (BHN034-р цооног)-20.5м-т, (BHN027-р цооног)-12.8м-т, гидрогеологийн цооногт 12.10-29.21м-т харилцан адилгүй байдаг. Нүүрсний үе, давхраасууд нь моноклиналь тогтоцтой, харьцангуй бага гүнд байрлах боловч 25-300-ын уналтай ба геологи, тектоникийн тогтоц нь нилээд нийлмэл бүтцийг үүсгэнэ. Усжилт бүхий тектоникийн хагарал, ан цав нилээд элбэгтэй, тохрол, өргөгдөл, суултанд орж олон блокт хуваагдсан байна. Ул суурийн хурдас нь уст үе, давхарга багатай шаварлаг хурдас тухайлбал хар, хар саарал өнгийн аргиллит, алевролит, алевро-элсэнчулуу, шаварлаг болон тогтох ба усжилт бага байдаг онцлогтой. Ордын гидрогеологийн нөхцлийн хувьд дээрх хүчин зүйлүүд “энгийн” нөхцөлтэй ангилалд оруулах боломжийг бүрдүүлж байна.

” ” ” ”

Ил аргаар ашиглах нөхцөлд уурхайд орж ирэх усны хэмжээг гидродинамикийн арга дээр тулгуурлан “Их худгийн” томъёогоор тодорхойлсон байна.

$$Q = \frac{\pi k H^2 S}{\mu} \left(1 - \frac{r^2}{R^2} \right) \left(1 - \frac{r^2}{4kt} \right)$$

k - шүүрэлтийн итгэлцүүр, 3.88м/хоног,

m - уст үеийн зузаан, 19.0м

R - ил уурхайн нөлөөллийн радиус, 9653.7м.

Уурхайн нөлөөллийн радиусыг доорх томъёогоор тооцжээ.

t - уурхайн ус таталт үргэлжлэх хугацаа 1895 хоног.

μ - ус өгөмжийн итгэлцүүр, 0.003

Ус өгөмжийн итгэлцүүрийг уст үеийн шүүрэлтийн итгэлцүүрээс хамааруулж тодорхойлдог. Манай нөхцөлд Ф.М. Бочеверын зөвлөмжийн дагуу түрэлтэт нөхцөлд ан цавлаг чулуунд 0.003 байна.

r - ил уурхайн радиус (том худгийн радиус),м

Ил уурхайн радиусыг тооцвол

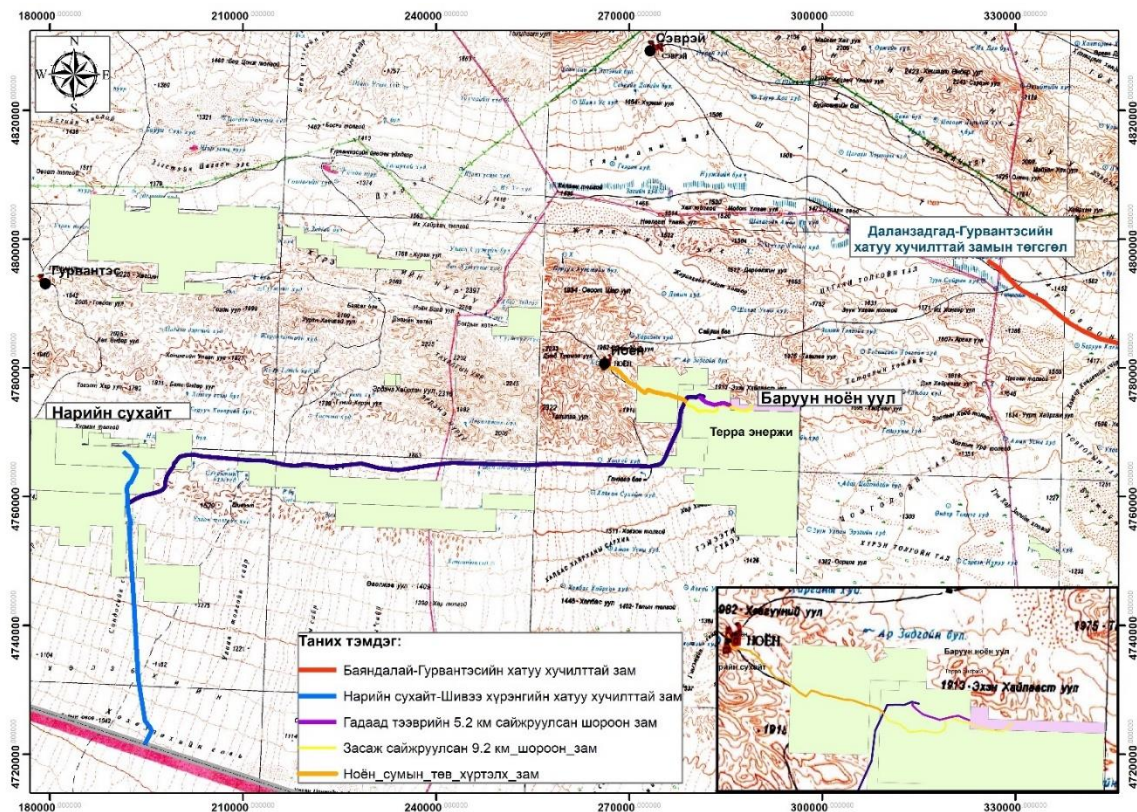
$$r = 0.565 \sqrt{F} = 0.565 \sqrt{192.5 \text{ мян.м}^2} = 247.9 \text{ м}$$

F - ордын талбай, 192.5 мян.м²

1.9. Зам харилцаа

Уурхайн талбайгаас Ноён сумын төв болон Шивээхүрэн боомт руу хүрэх сайжруулсан шороон замуудыг зэргэлдээх “Терра Энержи” ХХК байгуулсныг бусад уурхайнууд болон иргэд, байгууллагууд ашигладаг.

Төсөл хэрэгжүүлэгч “Хур Эрдэнэ Баялаг” ХХК нь тус уурхайн талбайгаас энэхүү сайжруулсан шороон зам хүртэл 9 км замыг 2020 оны III улиралд хусаж тэгшлэн хазгай налууг тэгшлэн болон хөтөл гүвээний зорчих хэсгийг өргөн болгох зэргээр замын аюултай хэсгүүдийг засаж янзлан тогтмол арчилж тордож байна.

Зураг 2. Уурхайн гадаад автозамын сүлжээ

Өмнөговь аймгийн төв Даланзадгад хотыг Сэврэй, Гурвантэс сумдтай холбох улсын чанартай хатуу хучилттай автозамын бүтээн байгуулалтын ажил үргэлжлэн явагдаж 2022 оны эцсийн байдлаар төслийн талбайгаас 70 км зайд ирээд байна. Энэхүү хатуу хучилттай зам нь талбайгаас хойд зүгт шулуунаар 50 км зайтай өнгөрөхөөр байгаа нь цаашид тус уурхайн зам харилцаанд ихээхэн ач холбогдолтой болох юм. Уурхайн ажилчдыг тээвэрлэх, бараа материал, хүнс зэргийг татан авах шаардлагаар аймгийн төв Даланзадгад хот цаашлаад Улаанбаатар хот руу энэхүү замаар зорчих таатай нөхцөл бүрдэнэ.

Экспортод гаргаж буй нүүрсний тээврийг худалдан авагч тал хариуцаж “Терра Энержи” ХХК-ийн бүтээн байгуулсан 120 км сайжруулсан шороон замаар тээвэрлэн Шивээхүрэн боомтоор дамжуулан БНХАУ-д экспортолдог. Энэ замыг төсөл хэрэгжүүлэгч

ашигласны төлбөрийг эдийн засгийн тооцоонд тусгасан. 2020 оны II улиралд төсөл хэрэгжүүлэгч нь өөрийн экспортын талбайгаас дээрх гадаад тээврийн зам хүртэл 5.2 км урттай, үерийн усны 2 гүүрэн хоолой, далан бүхий сайжруулсан шороон зам байгуулан ашиглаж байна.

Зураг 3. Гадаад тээврийн замын эхлэл хэсгийн харагдах байдал

Уурхайн технологийн дотоод замуудыг 20 м өргөнтэй тусгаарлах далан хөмсөгтэйгээр байгуулан дотоод хэрэгцээнд ашиглаж байна. ТЭЗҮ-ийн тодотголын хүрээнд уурхайн карьер, хөрсний гадаад овоолгын тэлэлт зэргийг харгалзан одоо байгаа технологийн замуудыг аль болох хадгалах зарчмаар төлөвлөн зурагт буулгав. Уурхайн кемп, уурхайн эдэлбэр талбайн хооронд нийт дотоод хэрэгцээний 7.2 км замыг 9.8 км болгон уртасгахаар төлөвлөв.

Зураг 4. Уурхайн дотоод автозам

1.10. Уурхайн барилга байгууламжууд

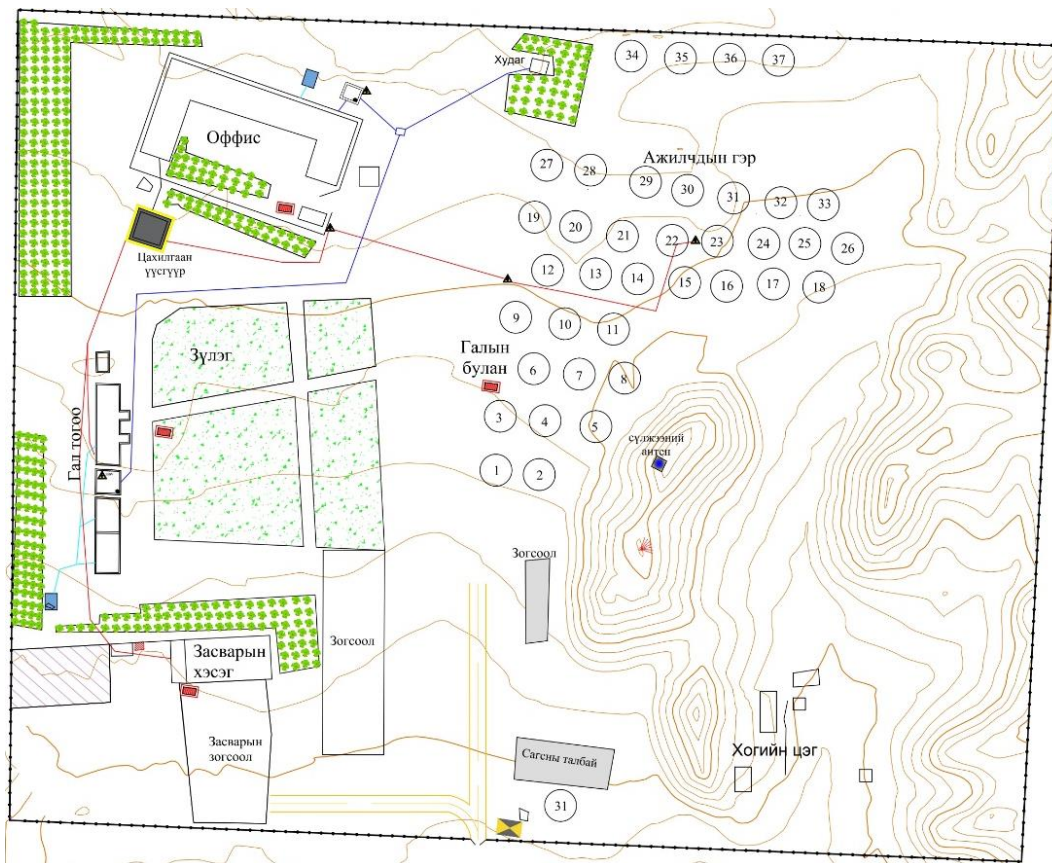
Тусгай зөвшөөрөл бүхий нийт 1085.4 га талбайд хоёр хэсэг газарт 264.0 га уурхайн эдэлбэр болон уурхайгаас зүүн зүгт 4.2 км зайд байршилтай уурхайн хотхон 5.га талбайд газар ашиглах зөвшөөрөл авч үйл ажиллагаа явуулж байна. Уурхайн хотхоны хашаан дотор засварын газар, уурхайн эдэлбэр талбайн урд хэсэгт ШТС, баруун захад гаалийн хяналтын бүс тус тус байрлаж байна.

1.10.1. Уурхайн хотхон

Манай компани 2014 онд уурхайн хотхоны эхний барилга байгууламжуудыг барьж эхэлжээ.

Хотхоны бүрэлдэхүүнд 480 м² хурлын зал, эмнэлгийн өрөө, уурын зуух бүхий албан контор, нүүрс шинжлэх лаборатори, ажилчдын амрах гэрүүд, 250 м² засварын цех, авто зогсоол, унд ахуйн худаг, харуулын байр, зочдын гэр, хогийн төрөлжсөн цэг, 132 м² ариун цэврийн байгууламж, халуун ус, хоолны газар зэрэг багтана.

Хотхоныг бүхэлд нь 900 м төмөр тороор хашаалан хайлаас, улиас, жигд, сухай зэрэг 9 төрлийн 2000 мод, бут суулган ургуулж байна.

Зураг 5. Уурхайн хотхоны зураг

Зураг 6. Албан контор, уурын зуух, лаборатори

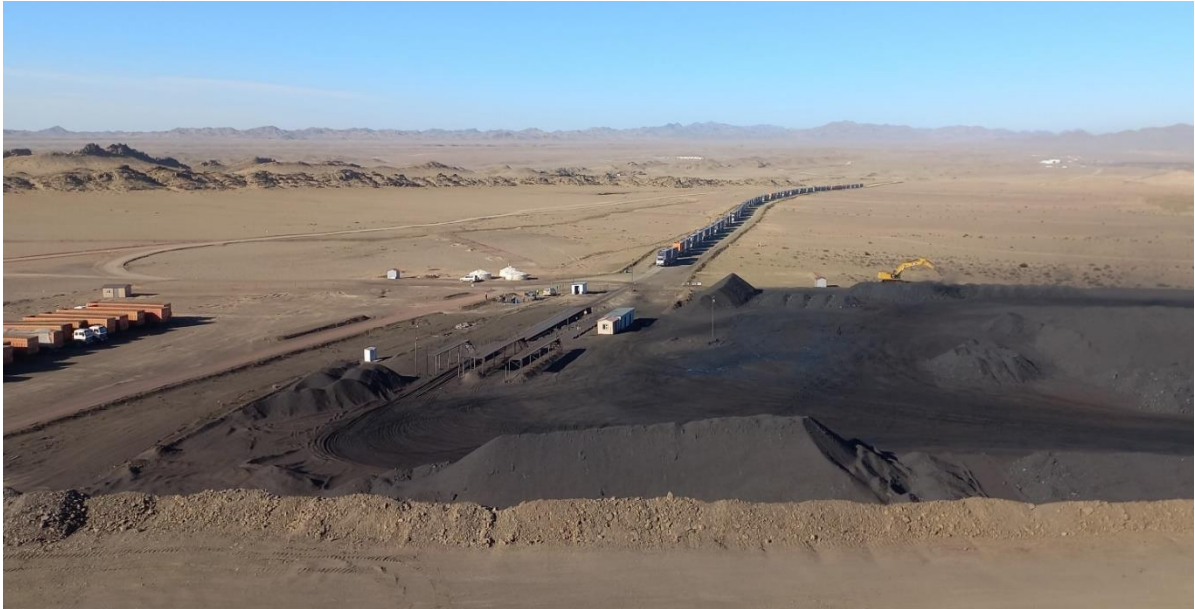
Зураг 7. Зоогийн газар, халуун ус, ариун цэврийн өрөө

Зураг 8. Ажилчдын амрах гэрүүд

1.10.2. Гаалийн хяналтын бүс

Төсөл хэрэгжүүлэгч “Хур Эрдэнэ Баялаг” ХХК нүүрс ачиж буулгах Гаалийн хяналтын бүсийг 2020 оны IV улиралд бүрэн ашиглалтанд оруулж Шивээхүрэн дэх гаалийн газарт бүртгүүлэн албан ёсны үйл ажиллагааг 2021 оны I улирлаас эхлүүлсэн. Гаалийн хяналтын бүс нь одоогийн байдлаар 8.3 га талбайг эзэлж задгай болон чингэлэг тээврийн 2 пүү, хучлагын байгууламж, өндөр хурдны интернетэд холбогдсон мэдүүлэгчийн байр зэрэг барилга байгууламжуудтай, 24 цагийн камерийн хяналтын системээр тоноглогдсон байна.

Зураг 9. Гаалийн хяналтын бүсийн байгууламжууд

1.10.3. Шатахуун түгээх станц

Өнөөдрийн байдлаар 50 м³ багтаамж бүхий 4 савтай ШТС-ийг ашигладаг ба 2021 онд 79.2 сая төгрөгөөр нүүлгэн шилжүүлж одоогийн байршилд суурилуулсан. ШТС нь аваарын систем, цэнэглэх талбай, зориулалтын хашлага, аянга зайлуулах систем, гэрэлтүүлгээр тоноглогдсон.

Зураг 10. Шатахуун түгээх станц

1.11. Уурхайн усан болон дулаан хангамж

Нүүрсний уурхайн талбайд 2023 онд “Буурцагт алмаз” ХХК-ийн гүйцэтгэсэн гидрогеологийн судалгааны ажлын үр дүн, уурхайд орж ирэх усны тооцоогоор хамгийн ихдээ

хоногт 1206.5 м³ ус шүүрч орж ирэхээр байна. Технологийн усны хэрэгцээ хоногт 1105.6 м³ тул үүнийг шүүрлийн уснаас хангах бүрэн боломжтой байна.

Уурхайн хотхонд 2019 оны 09 сарын 01-нд 60 м гүнтэй худаг усны мэргэжлийн байгууллагаар өрөмдүүлж, шавхалтыг хийж 1 л/с ундарга тодорхойлуулан QS-100-0.75-80-3 маркын насос суурилуулжээ. Мэргэжлийн хяналтын газрын Сорилтын лабораторийн шинжилгээний 2019 оны 09 сарын 10-ны өдрийн дүнгээр усны үзүүлэлт шаардах хэмжээний дотор байгаа болохыг тодорхойлжээ. Энэ худгаас унд, ахуйн хэрэгцээ, уурын зуухны эргэлтийн усыг хангаж байна.

Унд ахуйн хэрэгцээний усны шинжилгээг жилд 3-4 удаа мэргэжлийн хяналтын байгууллага бусад мэргэжлийн лабораториудад хийлгэж байна.

Зураг 11. Уурхайн хотхоны худаг, тоолуур суурилуулсан байдал

Уурхайн карьерын зүүн талд 2021 оны 01 дүгээр сарын 18-нд 110 м гүнтэй цооног усны мэргэжлийн байгууллагаар өрөмдүүлж, шавхалтыг хийлгэн ундаргыг тодорхойлуулахад 1 л/с гэж тодорхойлсон байна.

Хүснэгт 1. 8. Усны эх үүсвэрүүдийн үзүүлэлт

№	Эх үүсвэр	Ундарга л/с	Худгийн хүчин чадал, м ³		
			цагт	хоногт	жилд
1	Уурхайн худаг	1	3.6	79.2	26136
2	Кемпийн худаг	1	3.6	79.2	26136
3	Шүүрлийн ус	14	50.4	1209.6	399168
	Нийт	3	57.6	1368	451440

Шаардлагатай технологийн ус хангамжид гадаад, дотоод зам, талбайн тоос дарах усалгаа, ногоон байгууламж, хотхоны зам талбайн болон зарим тохиолдолд тоног төхөөрөмжүүдэд хэрэглэх усны хэрэглээг багтаав. Өвлийн улиралд 7 хоногт 2-3 удаа, бусад үед хоногт 4 удаа услахаар тооцов.

Нэг хүний хоногийн хэрэгцээний усыг Байгаль орчин, ногоон хөгжил, аялал жуулчлалын сайдын 2015 оны 07 дугаар сарын 30-ны өдрийн А/301 дугаар тушаалын 12 дугаар хавсралтыг

үндэслэн 53 л, мөн тушаалын 13 дугаар хавсралтад “Зүлэгжүүлэлт, зам талбайн усалгааны норм”-д 1 ширхэг модонд 4 л, “Технологийн хэрэглээ буюу зам талбайн усалгаа”-нд 1 м² талбайд 2 л гэж заасныг баримтлан тооцлоо.

Уурхайд нэг хоногт нийт 168 хүн ажиллах тул унд ахуйн хэрэгцээнд жилд дунджаар 2648.0 м³, зам талбай услах ажилд дулааны улиралд хоногт 4 удаа, хүйтний улиралд 7 хоногт 2-3 удаа буюу хоногт 256.9 м³ хэрэглэхээр тооцоолоход жилд дунджаар 322552.0 м³ ус хэрэглэхээр байна.

Усан хангамжийн түгээлтийг унд ахуйн хэрэглээ дотоод шугам сүлжээгээр, технологийн усыг БНХАУ-д үйлдвэрлэгдсэн Dongfeng DFAC загварын 20 тн-ийн багтаамжтай 2, ба 10 тн багтаамжтай 1 усны машинаар хангахаар төсөлд тусгасан.

Хүснэгт 1. 9. Жилийн усны хэрэглээ, м³

№	Зориулалт	Хэрэглээ, м ³	
		1 дэх жил (2024)	2 дахь жил (2025)
1	Унд, ахуйн хэрэглээ	2325.1	2970.6
2	Технологийн ус	283239.2	361864.8
	дүн	285564.3	364835.4

Хүснэгт 1. 10. Технологийн усны хэрэглээ

Төрөл	Услах мод, ш, талбай, м ²	Жилд услах хоног		хоногт услах тоо		Зарцуулалтын норм, литр	Усны хэрэглээ, м ³	
		өвөл	бусад	өвөл	бусад		Хоногт /дулаанд/	Жилд
Тоос дарах	135820	110	205	0.3	4	2	1086.56	231708.9
Ногоон байгууламж	5000	0	205	0	0.5	4	10	2050
Тоног төхөөрмж								10.0
Нийт							1096.56	233768.9

Жилийн ажлын үргэлжлэх хугацаа дулааны улиралд 330 хоног тул захиргаа аж ахуйн байр, хоолны газар, ариун цэврийн байгууламж зэргийг тус тусын уурын зуухаар, ажилчдын амрах байр гэрүүдийг ердийн галлагаагаар шаардлагатай үед дулаан хангамжийн асуудлыг шийдвэрлэнэ.

1.12. Цахилгаан хангамж

“Баруун ноён уул” нүүрсний орд нь Монгол орны өмнөд бүсэд орших ба цахилгаан эрчим хүчний сүлжээнд холбогдоогүй байна. Ийм учир төслийн цахилгаан хангамжийг бие даасан байдлаар шийдвэрлэжээ.

Уурхайн үндсэн хэрэглэгчийг одоогоор цахилгаанаар хангаж буй эх үүсвэр нь:

1. Ил уурхайд зөөврийн гэрэлтүүлэг
2. Захиргаа, аж ахуй, кемп, засварын газарт дизель станц
3. Гаалийн баталгаат талбайд дизель станц
4. ШТС-д жижиг цахилгаан үүсгүүр

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” уурхайн 2024 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Хүснэгт 1. 11. Дизель цахилгаан үүсгүүрийн техникийн үзүүлэлт

№	Генераторын үзүүлэлт	35КВТ	50	100
1	Хөдөлгүүрийн марк	ZH4100ZD, K4100D	ZH4105ZD, YC4D85Z-D20	R6105AZLD
2	Цилиндрийн тоо	4	4	6
3	Морторын эргэлт	1500rpm	1500rpm	1500rpm
4	Хүчдэл	50Hz	50Hz	50Hz
5	Хүчин чадал, кВт/кВа	30/37.5	50/75	100/125
6	Хувьсах гүйдэл	90А	90А	180А
7	Ороомог	зэс, 220в-400в	зэс, 220в-400в	зэс, 220в-400в
8	Асаалтын систем	стартер	стартер	стартер
9	Хийн оролт			турбинтэй
10	хөргөх систем	усан	усан	усан
11	шатахууны савны хэмжээ			130л
12	Түлш зарцуулалт	1л	2л	7л/цаг
13	Үйлдвэрлэсэн улс	БНХАУ	БНХАУ	БНХАУ
14	Овор хэмжээ,мм	1600×650×1000	1700×650×1150	2300×920×1500
15	Жин, кг	550	750	1250

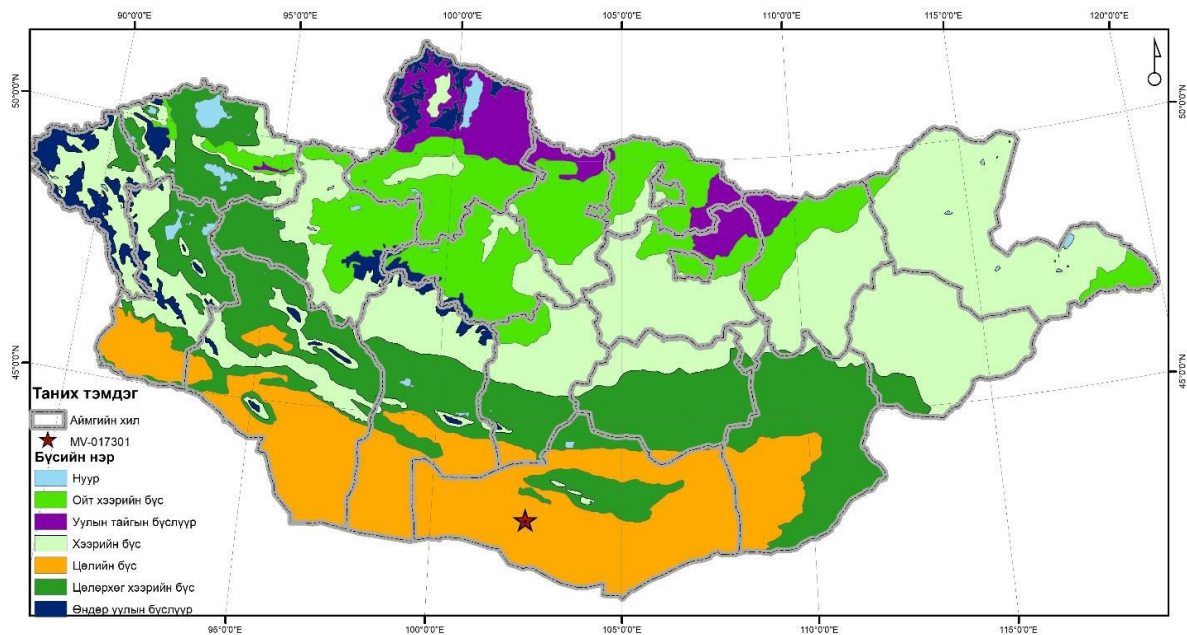
Хүснэгт 1. 12. Технологийн усны хэрэглээ

Төрөл	Услах мод, ш, талбай, м ²	Жилд услах хоног		хоногт услах тоо		Зарцуулалтын норм, литр	Усны хэрэглээ, м ³	
		өвөл	бусад	өвөл	бусад		Хоногт /дулаанд/	Жилд
Тоос дарах	135820	110	205	0.3	4	2	1086.56	231708.9
Ногоон байгууламж	5000	0	205	0	0.5	4	10	2050
Тоног төхөөрмж								10.0
Нийт							1096.56	233768.9

ХОЁР. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ТӨЛӨВ БАЙДАЛ

2.1. Төсөл хэрэгжих орчны байршил, физик газарзүйн нөхцөл

Өмнөговь аймгийн Ноён сум нь Монгол орны физик газарзүйн мужлалаар газрын гадаргын хувьд Алтайн уулархаг их мужийн Говийн-Алтайн мужид багтдаг. Төслийн нутаг дэвсгэрт Эхэн хайлааст уул (1873м), Дэнгийн нуруу (1975м), Дөрвөлжин уул (1612м)-с орших бөгөөд талбайн ойролцоох уулс толгод нь д.т.дээш 1600-1900м, мөн Гурвантэс-Борзонгийн говийн элсний мужид хамаарагдах Жарангийн элс байрлана. Уулсын онцлог нь гүн сайраар нилээд хэрчигдсэн, маш эгц хажуутай, харьцангуй тэгш хэмт байдалтай юм. Уулсаас эх авсан сайрууд нь хуурай зарим хэсэгтээ овоо өргөн бөгөөд урт нь хэдэн км-ээс хэдэн арван км хүрнэ.

Зураг 12. Байгалийн бүс бүслүүр

Аймгийн нутаг нь говь цөлийн мужид багтах бөгөөд дунджаар далайн түвшнээс дээш 1300-1600 м өндөрт оршино. Энд Алтайн нурууны үргэлжлэл Гурвансайхан, Сэврэй, Ноён богд, Номгон, Тост, Нэмэгт, Алтан уул, Гилбэнт зэрэг далайн түвшнээс дээш 3000 м хүртэл өндөр өргөгдсөн уул нурууд болон 100 гаруй км үргэлжилсэн Хонгорын элс, хэдэн 100 км өргөн Галба, Борзон, Зээмэг, Заг, Сүүжийн алдарт их говиуд бий.

Тус орд нь нутаг дэвсгэрийн мужлалын хувьд Алтайн уулархаг мужийн Говь-Алтайн мужийн Говь-Алтайн зүүн тойрогт багтдаг.

Олборлолтын талбай нь Эхэн Хайлаастын синклиналийн баруун хойт хэсэгт байрших ба нүүрсний давхраас агуулагч дээд пермийн Дэлийн шанд формацын хурдас нь хойт хэсгээрээ дунд-дээд карбоны Тост формацын андезит-базальтаас тогтох эффузив зузаалаг болон түүнийг зарим хэсгээрээ тасалдалтайгаар хучих доод пермийн Тогоот хар формацын риолит, риодацитаас тогтох хүчиллэг зузаалаг дээр угаагдлын гадаргуугаар хилэлдэг болно. Дэлийн шанд формац хайгуулын талбайн энэ хэсэгт бараг бүхэлдээ дээд дөрөвдөгч-орчин үеийн сэвсгэр хурдсаар хучигдах боловч гуу жалгаар хэрчигдэж идэгдсэн хэсгийн хоёр захаар байнга ил гардаг гаршийн уналын азимут нь $170-200^{\circ}$, налууугийн өнцөг нь $35-40^{\circ}$ байна.

Уул зүй

Тус ордын талбай нь газрын гадаргын хувьд Говь-Алтайн уулсын дундах тал хээрийн бүсэд орших ба ихэнх хэсэг нь бэсрэг уулс толгодорхог гадаргуутай газруудыг хамарна. Талбайн хамгийн өндөрт өргөгдсөн цэг нь талбайн хойд хэсэгт карьерын зүүн хойно орших далайн түвшнээс дээш 1703 м өндөрт өргөгдсөн уулын орой болно. Хамгийн нам цэг нь далайн түвшнээс дээш 1560 м өндөртэй талбайн зүүн өмнөд хэсэг дэх жалга болно.

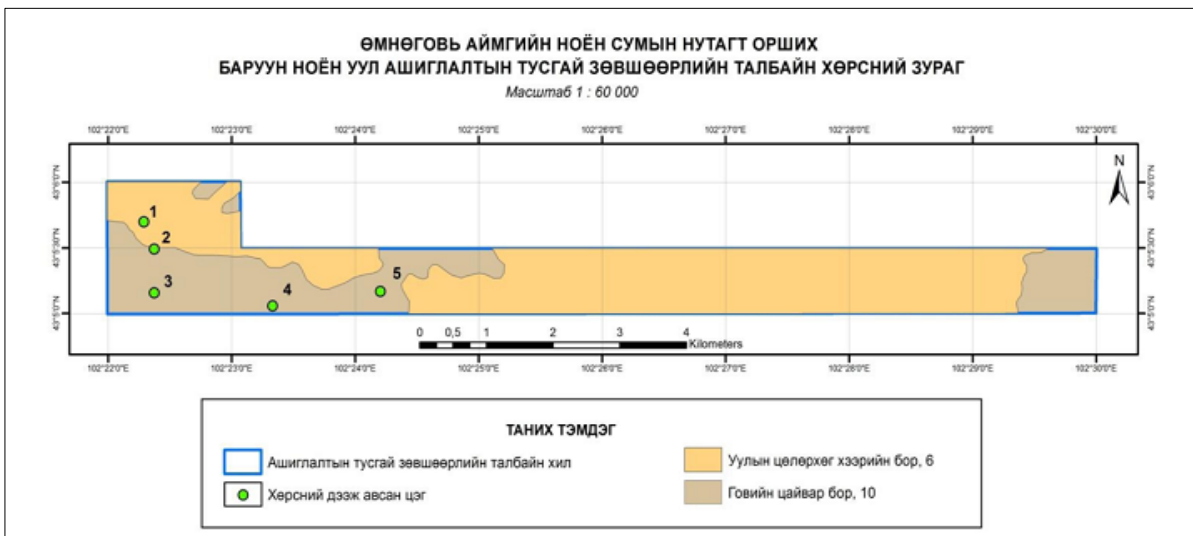
Ус зүй

Ус зүй, гадаргуугийн усан сүлжээний хувьд Төв Азийн гадагш урсгалгүй ай савд багтдаг бөгөөд тогтмол урсацтай гол горхи, нуур, цөөрөм байхгүй гадаргын ус ховортой бүсэд багтана. Энд зөвхөн уулс хоорондын хотгорт жижиг шал, тойром бүхий газарт хур бороо ихтэй үед уулсын жижиг ам, хөндий хуурай сайраар түр зуурын урсац бүхий ус урсаж хотгоруудын ёроолд хурж тогтох ба сэвсгэр хурдсан доогуур шурган замхардаг.

Талбайн хэмжээнд байнгын урсгалтай гол горхи бараг байхгүй боловч зарим үедээ усны ажиллагаа нилээд идэвхждэг болохыг гэрчлэх ор мөр цөөнгүй бий. Талбайд уртрагийн дагуу чиглэлтэй голын хуурай сайр түүнд цутгах жижиг сайрууд, хэрчигдэл багатай хөндийнүүд хөгжсөн байна. Цас их орж хайлах үргэлжилсэн бороо орох зэрэг үед эдгээр сайр нь бага зэрэг устай болох боловч бороо татрахад усгүй болно. Хур бороотой үед жижиг хонхор хотгор газарт жижиг нуурууд бий болох ба тэдгээр нь элс, булингартай усаар дүүрдэг. Хүн малын унданд бага гүнтэй, гар худгийн ус хэрэглэх бөгөөд худгуудыг голчлон хуурай сайр, нуурын зах хөвөөг бараадуулан гаргасан байдаг. Худгийн түвшин нь 5-6 м-т заримдаа 9-10 м-т хүрдэг.

Хөрс

Монгол орны ургамал, газарзүйн мужлалаар Алтайн уулархаг их мужийн ГовьАлтайн зүүн тойрогт багтах ба энэ талбайн хөрс нь Монгол орны байгалийн бүсийн хуурай хээр, заримдаг цөлийн бүсэд хамрагдана. Говийн цайвар бор хөрс, уулын цөлөрхөг хээрийн бор саарал хөрс, хужирлаг говийн бор саарал, цөлөрхөг хээрийн бор хөрс, уулын цөлийн бор саарал хөрс, цөлөрхөг хээрийн бор хөрс, элсэрхэг говийн бор хөрс зэрэг хэв шинжийн хөрс тархсан байна. Ургамлын хувьд Монгол орны ургамалгазарзүйн мужлалаар Өмнөговь аймаг нь Говь-Алтайн уулын цөлөрхөг хээр, Алшаа говь, Дорноговийн цөлөрхөг хээрийн тойрогт багтдаг. Ургамлын зүйлийн бүрдлийн 21.4% нь хуурайсаг, 21.3% нь хуурайсуу-чулуусаг, 15.5% нь чийгсүү-давссаг, 10.2% нь чийгсүү-хуурайсаг, 6.5% нь элсэн дасалттай ургамал бөгөөд сөөг, сөөгөнцөр ургамлын бүлгэмдэл зонхилно.

Ургамал зүй

Ургамлын хувьд Монгол орны ургамал-газарзүйн мужлалаар Өмнөговь аймаг нь Говь-Алтайн уулын цөлөрхөг хээр, Алшаа говь, Дорноговийн цөлөрхөг хээрийн тойрогт багтдаг. Ургамлын зүйлийн бүрдлийн 21.4% нь хуурайсаг, 21.3% нь хуурайсуучулуусаг, 15.5% нь чийгсүү-давссаг, 10.2% нь чийгсүү-хуурайсаг, 6.5% нь элсэн дасалттай ургамал бөгөөд сөөг, сөөгөнцөр ургамлын бүлгэмдэл зонхилно.

Амьтны аймаг

Амьтдын хувьд Өмнөговь аймгийн нутаг дэвсгэр нь амьтны аймгийн газарзүйн мужлалаар Хойт говь, Говь-Алтай, Алтайн өвөр говийн тойрогт багтана. Уг нүүрсний орд орчмын газар нутагт том хөхтөнөөс Янгир ямаа, хавтгай тэмээ тэмдэглэгдсэн байна. Жижиг хөхтөн, хоёр нутагтан ба мөлхөгчид зэрэг зарим амьтдын зүйлийн бүрдлийг харвал Цөлийн хөхтөний бүлгэмдлээс Боролзон туулай, Элсээг зузга, Бордуу шишүүхэй, шаргал чичүүл, морин цөцүүл, шивэр алагдаага, Өмнөговийн алагдаага, Элсч савгадаахай, Гувруу тажигдаахай зэрэг амьтад байна.

Уур амьсгал

Нутгийн хойт хэсгээр Хангай, Говь-Алтайн уулсын нөлөө, өмнөд хэсгээр говийн нөлөө мэдэгдэхүйц байдаг. Уур амьсгалын хувьд нэн хуурай, дулаавтар, Говь-Алтайн цөлөрхөг хээрийн мужид хамрагдах бөгөөд агаарын жилийн дундаж температур 2-4°C, сүүлийн 3 жилийн дунджаар 2.6-4.2°C болсон нь олон жилийн дундажаас харьцангуй өндөрт тооцогдоно. Олон жилийн дундаж салхины хурд 3-5 м/с, сүүлийн жилүүдийн салхины дундаж хурд 4-6 м/с болж, 15 м/с- ээс дээш салхитай өдрийн тоо жилд 15-20, хамгийн их салхины хурд 40 м/с хүрдэг. Агаарын үнэмлэхүй их температур +45°C-аас их, үнэмлэхүй бага температур - 40°C-аас хүйтэн болох нь бий. Зун нь аагим халуун, өвөл нь цас бага дулахан хуурай байдаг. Агаарын жилийн дундаж температур +4°C-аас +6°C хамгийн их халуун нь 7 сард +38°C-аас +40°C-д хүрч халдаг. Тус сумын нутагт дулааны хангамж сайтай, жилийн цэлмэг өдрийн тоо 120-150 өдөр, жилд нар гийгүүлэх хугацаа 3200 орчим цаг байдаг. Харин чийгийн хэмжээ бага, жилд орох хур тундасны хэмжээ олон жилийн дунджаар 50-110 мм байсан бол сүүлийн жилүүдэд энэ хэмжээ багасаж дунджаар 60100 мм тунадас орох ба үүний 70- 80% нь 7-8 сард унана. Жилийн хамгийн халуун сар нь 7 дугаар сар буюу дунджаар +21.9°C дулаантай бол жилийн хамгийн хүйтэн сар нь 1 дүгээр сар буюу дунджаар -11.3°C хүйтэн байна. Жилийн температурын зөрүү нь 33.2°C. Жилийн хамгийн намдуу буюу салхи багатай сар нь зун, өөрөөр хэлбэл 7 дугаар сар хамгийн бага салхитай байна. Салхины зонхилох чиглэл нь баруун болон баруун хойд зүгээс байна.

2.2. Нийгэм, эдийн засаг

Өмнөговь аймгийн ИТХ-ын 2020 оны 12 дугаар сарын 03-ны өдрийн 2/3 дугаар тогтоолоор баталсан аймгийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлд эдийн засгийн тогтвортой, хүртээмжтэй, олон тулгуурт бүтэцтэй, ажлын байр нэмэгдэж, ажилгүйдэл буурсан, төсвийн биеэ даасан байдлыг бэхжүүлж, байгальд ээлтэй үйлдвэрлэл, экспорт эрчимжсэн, хөрөнгө оруулалт хуримтлалын чадавхаа дээшлүүлсэн Говийн бүсийн тулгуур төв болгон хөгжүүлнэ гэж тодорхойлжээ. Үүнд хүрэхэд уул уурхайн үйлдвэрлэл тэр дундаа нүүрсний уурхайнуудын үйл ажиллагаа голлох байр суурийг эзэлнэ.

Тус аймагт 12 төрлийн ашигт малтмалын 71 орд, 185 орчим илрэл тэмдэглэгджээ. Орон нутагт ашигт малтмалын хайгуул судалгаа, олборлолтын үйл ажиллагаа явуулах хөрөнгө оруулагчдын тоо 1997 оноос хойш тасралтгүй өсөж ирсэн.

2022 оны 12 сарын байдлаар тус аймгийн нутаг дэвсгэрт ашигт малтмалын 156 тусгай зөвшөөрөл хүчин төгөлдөр байгаагаас 107 нь ашиглалтын, 49 нь хайгуулын зөвшөөрөл байгаа ба эдгээр нь нийт нутаг дэвсгэрийн 5 хувийг эзэлж байна. Аймгийн эдийн засгийн нэг гол салбар нь хөдөө аж ахуй, үүний дотор мал аж ахуй голлох хувийг эзэлдэг. Статистикийн мэдээллийн сангийн 2021 оны мэдээгээр Ноён сум 110.35 мянган толгой малтай. Үүнд 10.46 мянган толгой буюу 9.5%-ийг хонь, 89.7 мянган толгой буюу 81.3%-ийг ямаа, 2.5 мянган толгой буюу 2.3%-ийг адуу, 0.34 мянган толгой буюу 0.3%-ийг үхэр, 7.4 мянган толгой буюу 6.7%-ийг тэмээ тус тус эзэлж байна. Эдгээр нь 355 малтай өрхөд хамаарах ба үүнийг 491 малчин адгуулан маллаж амьдарч байна.

Ноён сумын нутаг дэвсгэрт одоогийн байдлаар “Терра Энержи” ХХК болон “Хур Эрдэнэ Баялаг” ХХК нүүрс олборлож Шивээхүрэн боомтоор БНХАУ-д экспортлон гаргадаг бөгөөд орон нутгаас ажиллах хүч, худалдан авалт хийх болон жил бүр орон нутагтай хамтран ажиллах гэрээний хүрээнд багагүй хэмжээний мөнгөн болон бусад дэмжлэг үзүүлдэг. Сумын төвд хүн эмнэлэг, мал эмнэлэг, мэдээлэл холбооны салбартай, дунд сургуультай, шатахуун түгээх станцтай, төсөвт байгууллага, арилжааны 2 банк зэрэг 20 орчим аж ахуйн нэгж, албан байгууллага үйл ажиллагаа явуулж байна¹.

¹ Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт орших “Баруун ноён уул”-ын чулуун нүүрсний ордыг ил аргаар ашиглах Техник, эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол I, 2023 он

ГУРАВ. ТӨСЛӨӨС ҮЗҮҮЛЖ БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ

“Хур эрдэнэ баялаг” ХХК-ний “Баруун ноён уулын чулуун нүүрсний ордыг ил аргаар ашиглах” төслийг хэрэгжүүлснээр байгаль орчны төлөв байдалд үзүүлж болзошгүй нөлөөллийг “Магадлан жагсаах” арга болон экспертийн үнэлгээний Матрицын аргыг хослуулан тодорхойлсон.

Магадлан жагсаах арга нь нөлөөлөх зүйл байгаа-байхгүй гэсэн зарчим дээр үндэслэж, сөрөг нөлөөллийг “х”-ээр, эерэг нөлөөллийг “+”-ээр тэмдэглэдэг. Нөлөөллийн хэлбэр, үргэлжлэх хугацаа, эрчмийг илрүүлэхэд зориулагдсан бөгөөд нөлөөлөл нь шууд, шууд бус, буцах ба буцалтгүй, давхардах эсэхийг тодруулах, хугацааны хувьд урт, богино, эрчмийн хувьд хүчтэй эсэхийг үзүүлсэн.

Хүснэгт 3.1. Байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийн хэлбэр үргэлжлэх хугацаа

№	Байгаль орчны үзүүлэлт	Шууд	Шууд бус	Өөрөө зохицуулагдах	Богино хугацааны	Урт хугацааны	Буцаж нөлөөлөх	Буцалтгүй нөлөөлөх	Сулавтар нөлөөлөх	Дунд зэрэг нөлөөлөх	Хүчтэй нөлөөлөх
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Байгалийн төрөл зүйн өөрчлөлт											
1	Газрын доорх урсацын өөрчлөлт	-				-	-			-	
2	Газрын доорх усны чанарын өөрчлөлт		-	-					-		
3	Ургамлын бүтцийн өөрчлөлт	-				-	-			-	
4	Хөрсний элэгдэл, эвдрэл	-				-			-		-
5	Геологийн тогтоцын өөрчлөлт	-				-			-		-
6	Зэрлэг, ан амьтдын орон зайн өөрчлөлт		-	-					-		
7	Уур амьсгалын (бичил) өөрчлөлт			-					-		
2. Байгалийн нөөцийн ашиглалт											
8	Газрын гадаргын нөөц баялаг	-				-			-		
9	Бэлчээр, тэжээлийн байдал	-		-			-		-		
10	Эрдэс түүхий эд, нөөц	-				-			-		-
11	Эрчим хүчний нөөц										
3. Байгаль орчны чанарын өөрчлөлт											
12	Ундны усны чанар өөрчлөгдөх		-	-	-			-		-	
13	Ундны усны нөөц хомсдох		-	-						-	
14	Агаарын бохирдол	-			-					-	
15	Хөрсний бохирдол		-		-		-			-	
16	Хорт бодис усаар дамжин хүн, амьтанд үзүүлэх нөлөөлөл		-			-	-			-	
17	Дуу, чимээ шуугианы нөлөөлөл	-			-				-		
4. Байгалийн өнгө төрх, түүх соёлын дурсгалт зүйл, археологи, палентологийн олдвор											
18	Байгалийн үзэсгэлэнт төрх өөрчлөгдөх		-			-			-		
19	Ландшафтын хэлбэр, өнгө өөрчлөгдөх		-			-	-			-	

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” уурхайн 2024 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

20	Тусгай хамгаалалттай газар, нутагт нөлөөлөх									
21	Түүх соёлын дурсгалт зүйлд нөлөөлөх									
22	Археологи, палентологийн олдворт нөлөөлөх									
5. Нийгэмд үзүүлэх нөлөөлөл										
23	Дэд бүтцийн хөгжилд нөлөөлөх		+			+		+		+
24	Үйлчилгээний салбарын үйл ажиллагаанд нөлөөлөх		+			+				+
25	Хүн амын орлого нэмэгдэж өөрчлөгдөх	+				+		+		+
26	Хүн амын тоо өөрчлөгдөх		-			-			-	
6. Эдийн засаг, байгаль орчин										
27	Хувийн өмчийн болон татварын орлого өөрчлөгдөх									
28	Орон нутгийн орлого нэмэгдэх	+				+		+	+	
29	Ядуурлыг бууруулахад дэмжлэг болох	+				+		+	+	
30	Ажлын байр нэмэгдэх	+				+		+	+	
31	Улирлын чанартай эрэлт хэрэгцээ нэмэгдэх	+			+				+	
32	Хүн амын эрүүл мэндэд нөлөөлөх									
7. Бусад нөлөөлөл										
33	Шороон зам харилцаа, уурхайн машин механизмын хөдөлгөөн шилжилтээс үүдэх хөрсний эвдрэл	-				-		-		-
34	Ахуйн бохир ус, нефтийн бүтээгдэхүүн хөрсөнд нэвчиж хөрс ба грунтны усыг бохирдуулах	-			-				-	
35	Ахуйн хог, хаягдал, хогийн цэгийн ариутгал муугаас эвгүй үнэр гарах, шавьж үржих	-			-		-		-	
36	Хүчтэй салхи, тоосжилт	-			-					

Тайлбар: +/- Эерэг нөлөөлөл
/-/- Сөрөг нөлөөлөл

Дээрхи үнэлгээнээс үзэхэд төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчин, нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх нийт нөлөөллийн тоо нь гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөл нь 22 байна. Үүнээс:

Шууд нөлөөлөл: Энд шууд үйлчлэх нөлөөлөл 17 байгаа бөгөөд эдгээрт нүүрс олборлох үйл ажиллагааны улмаас газрын доорх урсацанд өөрчлөлт орох, хөрсний элэгдэл эвдрэл үүсэх, геологийн тогтоц өөрчлөгдөх, ашигт малтмалын нөөц хомсдох, агаарын бохирдол үүсэх, ургамлан нөмрөг талхлагдах, бэлчээрийн даац багасах, хүчтэй салхи тоосжилт үүсэх гэх мэт сөрөг нөлөөлөл бий болж байна.

Шууд бус нөлөөлөл: Нөлөөллийн энэ ангилалд 12 зүйлийн нөлөөлөл хамаарч байна. Үүнд: Газрын доорх усны нөөц болон чанар өөрчлөгдөх, ургамлын бүтцийн өөрчлөлт, зэрлэг амьтдын орон зайн өөрчлөлт, хөрсний бохирдол, байгалын үзэсгэлэнт төрх өөрчлөгдөх, хүн амын шилжилт явагдах зэрэг сөрөг нөлөөллүүд байна.

Өөрөө зохицуулагдах нөлөөлөл: Энд өөрөө зохицуулагдах 6 болзошгүй нөлөөллөөс газрын доорх ус болон чанар өөрчлөгдөх, зэрлэг ан амьтны орон зайн өөрчлөлт, уур амьсгалын өөрчлөлт, бэлчээр тэжээлийн байдал зэрэг багтаж байна.

Удаан хугацааны нөлөөлөл: 16 зүйлийн удаан хугацааны нөлөөлөл байгаагийн дотор газрын доорх урсацын өөрчлөлт, ургамлан нөмрөг өөрчлөлт, хөрсний элэгдэл, эвдрэл үүсэх, геологийн тогтоц өөрчлөгдөх, ашигт малтмал, газрын гадарга, эрдэс түүхий-эдийн нөөц хомсдох, хорт бодис усаар дамжин хүн амьтанд үзүүлэх нөлөөлөл, байгалийн үзэсгэлэнт төрх өөрчлөгдөх, ландшафтын хэлбэр, өнгө өөрчлөгдөх, шороон зам харилцаа, уурхай машин механизмын хөдөлгөөн шилжилтээс болж хөрс эвдрэх зэрэг сөрөг нөлөөллүүд багтаж байна.

Богино хугацааны нөлөөлөл: Ийм хэлбэрийн нөлөөлөлд 9 зүйлийн нөлөөлөл орж байна. Үүнд: ундны усны горим, нөөц, чанар, агаарын бохирдол хөрсний бохирдол, дуу чимээ шуугианы нөлөөлөл, хүн амын шилжилт, ахуйн бохир ус, нефтийн бүтээгдэхүүн хөрсөнд нэвчих зэрэг сөрөг нөлөөллүүд орж байна.

Буцаж нөлөөлөх: Энд 7 зүйлийн нөлөөлөл багтаж байгаагийн дотор газрын доорх урсацын өөрчлөлт, ургамлын бүтцийн өөрчлөлт, бэлчээр тэжээлийн байдал, хөрсний бохирдол, хорт бодис усаар дамжин хүн, амьтанд үзүүлэх нөлөөлөл, ландшафтын хэлбэр өнгө өөрчлөгдөх зэрэг болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд багтана.

Буцалтгүй нөлөөлөл: Энэ төрлийн нөлөөлөлд 11 зүйлийн нөлөөлөл хамаарч байна. Энэ нь нүүрс олборлох үйл ажиллагааны улмаас хөрсний бүтэц, орд газрын геологийн тогтоц, нүүрсний хэмжээ багасан хомсдох зэрэг болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдээс гаднадэд бүтэц хөгжих, хүн амын орлого нэмэгдэх, ажлын байр нэмэгдэх, ядуурал буурах зэрэг нь нийгэм, эдийн засгийн салбарт эергээр нөлөөлөх юм.

Хүчтэй нөлөөлөл: Энэ төрлийн нөлөөлөл 3 байгаа бөгөөд нүүрс олборлох үйл ажиллагааны улмаас хөрсний бүтэцэд өөрчлөлт орох, нүүрсний нөөцийн хэмжээ багасах, орд газрын геологийн тогтоц өөрчлөгдөх зэрэг хүчтэй нөлөөлөл гарч болзошгүй гэж үзэж байна.

Дунд зэргийн нөлөөлөл: Нөлөөллийн энэ ангилалд 10 зүйлийн нөлөөлөл орж байна. Үүнд: орд газарт байгалийн хөрс үгүй болж, орчны ургамал нөмрөг талхлагдан, бэлчээрийн талбай багасах, агаар бохирдох, ан амьтдын тархалт, тоо толгой өөрчлөгдөх зэрэг байгаль орчинд үзүүлэх болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдийн зэрэгцээ, орон нутгийн орлого, орон нутгийн дэд бүтцийн хөгжил, хүн амын орлого нэмэгдэх зэрэг эерэг нөлөөллүүд хамрагдана.

Сулавтар нөлөөлөл: Сулавтар нөлөөллийн тоонд 16 зүйлийн нөлөөлөл орж байгаа бөгөөд нүүрс олборлох үйл ажиллагааны улмаас уулын чулуулгийн тогтоц, газрын доорх усны горим, хэмжээ, чанар өөрчлөгдөх, уур амьсгалын бичил өөрчлөлт, ан амьтдын орон зайн өөрчлөлт, дуу чимээ, шуугианы нөлөөлөл, хүн амын тоо өөрчлөгдөх сөрөг нөлөөллүүд байна.

Гол сөрөг нөлөөллийн үнэлэлтийн нарийвчилсан үнэлгээний дээрх хүснэгтээс үзэхэд нөлөөлөлд өртөгч экологийн орчин нь нүүрсний орд газрын хөрс, эрдэс баялаг, ургамлан нөмрөг, бэлчээр, орчны агаар, бичил уур амьсгал бөгөөд эдгээр хамгийн их нөлөөлж болзошгүй үйл ажиллагаа нь хөрс хуулалт, нүүрс олборлолт, тээвэрлэх үйл ажиллагаа, машин техникийн дуу чимээ, доргио зэрэг болно.

ДӨРӨВ. 2024 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Зорилго, зорилт: Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт Баруун Ноён Уул нүүрсний ордын ашиглалтын үйл ажиллагааны Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээ 2018, 2024 онуудад батлагдсан тайлангуудын хүрээнд тогтоогдсон төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний хэрэгжилтийг хангаж ажиллах үндсэн зорилготой.

2024 онд байгаль орчныг хамгаалах, сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр нэн тэргүүнд тавих зорилтот ажлууд нь компаний байгаль орчны бодлого удирдлагын тогтолцоог бий болгох, хог хаягдлын менежментийн сайжруулах ажлуудыг зорилт болгон ажиллана.

Хамрах хүрээ: Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд 2024 оны Баруун Ноён Уул ордын ашиглалтын үйл ажиллагааны бүх үе шатыг хамарна. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг нь “Байгаль орчныг хамгаалах тухай”, “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай” хуулиуд, Монгол улсын Засгийн газрын 2013 оны 374 дүгээр тогтоолоор баталсан “Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний журам”, БОАЖЯ-ны сайдын 2019 оны 10-р сарын 29-ний өдрийн А-618 журмын 3 дугаар хавсралтаар баталсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-уудыг тус тус баримталснаас гадна байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний үр дүнд тулгуурласан болно.

4.1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

4.1.1. Агаар орчны сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Хүснэгт 4. 1. Агаар орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Гол болон болзошгүй	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих	Нэгжийн зардал, мян.төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Агаарын чанар	Замын тоосжилтыг бууруулах зорилгоор усалгаа хийх (дулааны улиралд усалгааг тогтмол хийх)	Уурхайн технологийн зам, туслах зам, нүүрс агуулах талбай;	тн/км	99.74	236	23538.64	Тогтмол	Монгол улсын Агаарын тухай хууль MNS4585:2016 Агаарын чанарын стандарт-Техникийн ерөнхий шаардлага
		км		1500	1	1500	Тогтмол		
		Замгаас үүсэх тоосжилтыг бууруулах - хурдны хязгаарыг дагаж мөрдүүлнэ. (шаардлагатай бол хурдны хязгаарын тэмдэг, тэмдэглээ байрлуулах)	Уурхайн технологийн зам, туслах зам, нүүрс агуулах талбай;	км	500	--*--	500	Улиралд нэг удаа	
		Ажилчдыг эрүүл ажиллах, амрах орчинг бүрдүүлэх зорилгоор уурхайн тосгоны ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэн, тоосжилтоос хамгаалан зүлэгжүүлэх;	Уурхайн тосгон;	м ²	5302.18	1	5302.18	Нэг удаа	
2	Нийт мян.төг								30840.82

4.1.2. Гадаргын ба газрын доорхи усны нөөцөд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Хүснэгт 4. 2. Усны нөөцөд учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, мян.төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Ил уурхайн гүн доошлохын хэрээр усны шүүрэлт ихсэж, уурхайгаас зайлуулах усны хэмжээ нэмэгдэж газрын доорх ус хомсдох; Тоосжилт бууруулах хэрэглээнээс төслийн талбай, түүний орчмын газрын доорх усны түвшин буурах; Ахуйн шингэн хаягдал болон нефтийн бүтээгдэхүүн алдагдсаны улмаас хөрсний ус бохирдох	Уурхайн ундны усны хэрэглээг тогтмол бүртгэх, ашиглах усны хэмжээг зорилгод түвшинд байлгах;	Уурхайн тосгон;	м ³	0.0997	Баталгаажуулсан усны тоолуурын заалтаар	538.38	Тогтмол	MNS0900:2018 Хүрээлэн буй орчин, Эрүүл мэндийг хамгаалах. Аюулгүй байдал. Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар аюулгүй байдлын үнэлгээ” - MNS4943:2015. Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар, хаягдал ус. Ерөнхий шаардлага”
		Уурхайн ногоон байгууламж усалгаанд зориулж ус ашиглах;	Уурхайн хэсэг;	м ³	0.79794		2659.8	2, 3-р улирал	
		Усны зохистой ашиглалтын талаар сургалт явуулах	Уурхайн нийт ажилчид	Сургалтанд хамрагдсан ажилчидын тоогоор, мэдээллийн хуудас, гараах материалын тоо	100	2	200	Хагас жил тутам, Шинээр ажилд орж буй бүх ажилчид сургалтад хамрагдах	
		Усыг үр ашигтай хэрэглэх талаар ухуулга, сурталчилгааг ажилчдад хийх, мэдээллийн хуудсыг зарын самбарт байрлуулж шинэчилж байх			100	Тодорхой лох боломжгүй	100	Үйл ажиллагааны туршид	
		Уурхайн карерт шүүрч буй усыг тогтмол шавхаж зам талбайн тоосжилтыг	Уурхайн үйл ажиллагааны хүрээнд	м ³	*	3	*		

		багасгах зорилгоор ашиглах								
2	Нийт мян.төг									3498.18

4.1.3. Хөрсөн бүрхэвчид учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Уурхайн хаалтын нөхөн сэргээлтэд стратегийн чухал ач холбогдол бүхий шимт болон шимэрхэг хөрсийг хамгаалах хөрсийг зөв хуулах, хадгалах, чанарын үзүүлэлтүүдийг хянах зэрэг шаардлагуудыг ханган, хөрсөн бүрхэвчид учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулахад дараах арга хэмжээнүүдийг авч ажиллана.

Хүснэгт 4. 3. Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, мян.төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг	
1	Үржил шимт хөрс хуулагдах ба хадгалах явцад хөрсний үржил шим өөрчлөгдөх, доройтох; ШТМ асгарч орчны хөрсөн бүрхэвчийг бохирдуулах; Ахуйн хатуу хог хаягдлаар хөрс бохирдох, орчны эрүүл ахуйн байдал алдагдах	Аливаа газар хөндөх үйл ажиллагааны өмнө шимт болон шимэрхэг хөрсний гүнийг талбай тус бүрд тогтоож, тогтоосон хэмжээнд хуулж, бүртгэл хөтлөх, хаягжуулах Газарзүйн мэдээллийн системд шимт, шимэрхэг хөрсний овоолгийн байршил, хэмжээг бүртгэх, зурагжуулах, тухайн овоолгыг газар дээр нь хаягжуулах ШТМ хөрсөнд алдагдахаас сэргийлэх;	Уурхайн үйл ажиллагааны хүрээнд	га/м3	*	Газар хөндөх зөвшөөрлийн хүсэлт бүрт	*	Жилийн турш	5916:2008 "Газар шорооны ажлын үед шимт хөрс хуулалт, хадгалалт;	
				л/м2	2	1000	2000			
2	Нийт мян.төг									2000

4.1.4. Газрын хэвлийд учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Газар хөндөх зөвшөөрөл олгох уурхайн дотоод журмын хэрэгжилтийг ханган, газрын хэвлийд учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулахын тулд дараах арга хэмжээнүүдийг авч ажиллана.

Хүснэгт 4.4. Газрын хэвлийд учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээнүүд

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, мян.төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Ил уурхайн ухаш үүсэж газрын гадарга, газрын хэвлийн үндсэн тогтоц өөрчлөгдөх	Зайнаас тандан судлах аргазүйг ашиглан газар ашиглалтыг хянах, зөвшөөрөлгүй газар хөндсөн тохиолдолд байгаль орчны зөрчлөөр бүртгэж, зөрчлийг арилгах шаардлагатай арга хэмжээг авах	Уурхайн үйл ажиллагааны хүрээнд	га/м3	*	*	*	Жилийн турш	"Хур эрдэнэ баялаг" ХХК-ийн "Газар хөндөх журам"
		Хяналтгүйгээр газар хөндөхөөс сэргийлж аливаа газар хөндөх үйл ажиллагааг эхлүүлэхийн өмнө Газар хөндөх зөвшөөрөл (ГХЗ) авах, олгох, Газарзүйн мэдээллийн систем (ГМС)-д бүртгэл хөтлөх		га/м2	*	*	*	Жилийн турш	
2	Нийт мян.төг	*							

4.1.5. Ургамлын аймаг, ургамлан нөмрөгт учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Монгол Улсын ерөнхийлөгчийн санаачилсан “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд манай уурхай нь Өмнөговь аймгийн Баяндалай суманд 10 га талбайд заг (*Haloxylon ammodendron*) мод тарихаар төлөвлөж байна.

Хүснэгт 4. 4. Ургамлан нөмрөгт учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, мян.төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Уурхайн хүрээ хязгаар, гадаад овоолго, уурхайн гадаад дотоод зам талбайн хэмжээгээр ургамлан нөмрөг, бэлчээрийн доройтол үүсэх	Байгаль орчны доройтол, цөлжилтийг бууруулах зорилгоор Монгол Улсын ерөнхийлөгчийн санаачилсан "Тэрбум мод" хөдөлгөөний хүрээнд Баяндалай суманд мод тарих ажлыг төлөвлөж, хэрэгжүүлэх;	Баяндалай сум	Тарьж ургуулсан мод, бутны тоо ширхэгээр	*	10000	80000	2 болон 4-р улирал	MNS 6140:2010 Техникийн шаардлага, MNS 6254:2011 Мод, сөөгний суулгацыг бойжуулах. Ерөнхий шаардлага
2	Нийт мян.төг								80000

4.1.6. Амьтны аймагт учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Өмнийн говийн бүс нутгийн зэрлэг амьтад, тэдгээрийн амьдрах орчинд учирч болох шууд болон дам нөлөөллийг бууруулах зорилгоор дараах арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлнэ.

Хүснэгт 4. 5. Амьтны аймагт учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, мян.төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Ордыг ашиглах явцад түүний ойр орчмын амьтад дайжих, нутгийн иргэдийн малын бэлчээр хомсдох	Ховор болон нэн ховор амьтад, тэдгээрийн нүүдэл, шилжилт хөдөлгөөн, мөн төслийн талбайн дотор болон гадна анхаарал болгоомжтой зорчих талаар нийт ажилчид, туслан гүйцэтгэгч нарт сургалт явуулах	Уурхайн үйл ажиллагааны хүрээнд, уурхайн нийт ажилчид болон гэрээт компаниудад	хамрагдах ажилчдын тоо	100	1	100	Нэг удаа	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль,
		Ган зуд болон байгалийн цаг уурын хүнд нөхцөл үүссэн тохиолдолд зэрлэг амьтдыг хамгаалах Биотехникийн арга хэмжээг зохион байгуулах	Ховор зүйлийн амьтдын зам дагуу	*	2000	Цаг үеийн хүнд нөхцөл үүссэн үед	2000	Жилд 2 удаа зохион байгуулах боломжтой	Ноён сумын байгаль орчны байцаагч болон байгаль хамгаалагч нарын зөвлөмжийг үндэслэн зохион байгуулна
		Хууль бусаар амьтан агнах, ургамал түүх, тэдгээрийн гаралтай түүхий эдийг тээвэрлэх, ашиглахыг хориглох тухай компанийн дотоод журмын хэрэгжилтийг хангах үүднээс үзлэг	Уурхайн үйл ажиллагааны хүрээнд	*	*	Шалгалтыг тогтмол хийх,	*	*	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль,

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” уурхайн 2024 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

		шалгалт хийдэг харуул хамгаалалтын ажилчдад мэдээлэл өгөх							
2	Нийт мян.төг								2100

4.2. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

Уурхайн ахилт, бүтээн байгуулалт, зам талбайн шимт хөрсийг хуулж овоолго үүсгэж, стандартын дагуу хамгаалж эвдрэлд өртсөн газарт техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлнэ.

Хүснэгт 4. 6. Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Техникийн нөхөн сэргээлт	Уурхайн ахилт, бүтээн байгуулалт, зам талбайн үйл ажиллагаанд өртөх шимт хөрсийг хуулж, тусгай талбайд овоолго үүсгэх;	Уурхайн бүс;	га	*	*	*	Тогтмол	MNS 5916:2008 "Газар шорооны ажлын үед шимт хөрс хуулалт, хадгалалт;
		Нэмэлт хайгуул судалгааны ажлын үед эвдрэлд өртсөн газруудад (өрмийн зүмп) техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг хийх	Уурхайн бүс	м2	Үйл ажиллагааны зардлын хүрээнд		Тогтмол	MNS 5917 : 2008 Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Техникийн ерөнхий шаардлага	
2	Биологийн нөхөн сэргээлт	Шимт хөрсний овоолгыг салхины элэгдлээс хадгалж, хамгаалах зорилгоор	Уурхайн бүс;	га	5000	3	15000	2, 3 дугаар улирал	MNS 5918:2008 Эвдэрсэн газрын ургамалжуулах техникийн шаардлага;

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” уурхайн 2024 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

		олон наст ургамлыг туршилтаар тариалах							
3	Нийт мян.төг								15000

4.3. Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

2022 онд “Эхмонголын байгаль” ХХК-аар биологийн олон янз байдлын судалгаа, дүйцүүлэн хамгаалах ажлын төлөвлөгөөг хийж гүйцэтгүүлсэн. Уг ажлын хүрээнд Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутаг, Цагаан толгойн талыг сонгон авч дүйцүүлэн хамгаалах ажлын арга хэмжээг шат дараалалтай хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн.

Хүснэгт 4. 7. Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал,төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Цагаан толгойн талын ургамлын аймаг, ургамлан бүрхэвчийг хамгаалах	Үр түүж бэлтгэх, үрийг стандартын дагуу хадгалах, гарын авлага хэвлүүлэх;	Цагаан толгойн тал	*	5000	3	15000	2, 4-р улиралд	Биологийн олон янз байдлын судалгаа, дүйцүүлэн хамгаалах ажлын төлөвлөгөөний дагуу
2	Хилчдийн байгаль хамгаалах үйлсэд оролцох ажлыг дэмжих, бэхжүүлэх	Хилчдэд шаардлагатай сургалтын хэрэгцээг тодорхойлж, сургалт явуулах	Хилийн бүс	*	2000	1	2000	Нэг удаа	Монгол Улсын хилийн хууль тогтоомжийн дагуу
3	Мод сөөг тарьж туршилтаар үржүүлгийн талбай байгуулах	Говийн нөхцөлд амьдрах чадвартай мод, сөөгийн суулгацыг тодорхой тоогоор үржүүлж үржүүлгийн эх тарьц бэлтгэн	Уурхай	*	3000	1	3000	2, 4-р улиралд	Биологийн олон янз байдлын судалгаа, дүйцүүлэн хамгаалах ажлын төлөвлөгөөний дагуу
4	Нийт мян.төг								20000

4.4. Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө

2022 онд уурхайн нөлөөллийн бүсийн 13 айлуудад бүрэн мэдээлэл өгч зөвлөлдсөний үндсэн дээр нүүлгэн шилжүүлэлт, эдийн засгийн нөхөн олговрын арга хэмжээг тодорхойлон хэрэгжүүлсэн. 2024 онд энэхүү арга хэмжээний хэрэгжилтийг хангаж ажиллана.

Хүснэгт 4. 8. Нүүлгэн шилжүүлэлт, нөхөн олговрын арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	13 айл	Нүүлгэн шилжүүлэлт, нөхөн олговрын арга хэмжээг авч хэрэгжүүлсэн, 2024 онд үргэлжлүүлэн хэрэгжилтийг хангаж ажиллана.	Уурхайн нөлөөллийн бүсд хамрагдсан айл өрхүүд	Төслийн үйл ажиллагааны явцад тогтмол	Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын тухай хууль, Засгийн газрын 2023 оны 02 дугаар сарын 08-ны өдрийн 58 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний тухай” журам

4.5. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

“Хур эрдэнэ баялаг” ХХК-ийн “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн лицензийн талбайд 2012 онд “Шинжлэх Ухааны Академи Археологийн Хүрээлэн” археологийн хайгуул хийгдэж, археологийн олдвор илрээгүй болно.

2023 оны 4 болон 6-р саруудад Палеонтологийн хайгуул судалгааны ажил, Угсаатан зүйн авран хамгаалах, тандан судалгааны ажил хийгдсэн. Төслийн талбайд хайгуулын шатанд археологийн судалгааны үр дүнд дараах 6 дурсгал төслийн талбай орчимд тэмдэглэгдсэн байна. Эдгээр дурсгалуудаас №5 дугаартай дугуй булш лицензийн талбай дотор байгаа бөгөөд тухайн дурсгал орчимд одоогоор ямар нэг үйл ажиллагаа явуулаагүй бөгөөд №5 дугуй булшийг хашиж хамгаалан тэмдэгжүүлнэ.

Хүснэгт 4. 9. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Нөлөөлөлд өртөх түүх, соёлын өв	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал мян.төг	Нийт зардал мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа давтамж	Баримтлах эрх зүйн бичиг баримт
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Дугуй булш	Хашаалж, тэмдэгжүүлэх	*	1	1,000.0	*	1	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль
2	Нийт мян.төг					1,000.0		

4.6. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

Хүснэгт 4. 10. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

№	Болзошгүй аюул осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал мян.төг	Нийт зардал мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа давтамж	Баримтлах эрх зүйн бичиг баримт
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Аюултай бодис асгарах	Химийн бодис асгарсан, онцгой үед хэрэглэх багц, шингээгч материал, тосох сав зохих газруудад байрлуулах	Засвар үйлчилгээний хэсэг	*	1000	1000	Тогтмол	Химийн хорт бодисын тухай хууль
		ШТМ алдагдсан үед шингээгч, саармагжуулагч материалыг зохих газруудад байршуулах		*	2000	2000	Тогтмол	
2	Гал түймэр	Төслийн талбайд гал түймрээс сэргийлэх, эрсдлийг бууруулах боломжтой бүх арга хэмжээг авах	Үйл ажиллагаа явуулж буй бүх барилга байгууламж	*	Хөдөлмөр аюулгүй байдал эрүүл ахуйн үйл ажиллагааны зардал		Тогтмол	Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, Гамшгаас хамгаалах тухай хууль
		Галын сургалт, семинар орох	Нийт ажилчдад	*			4 удаа	
3	Химийн бодис	Химийн хорт бодисыг хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах үйл ажиллагааг зохих шаардлагын дагуу явуулах	*	*	*	*	*	*
4	Нийт мян.төг							3,000

4.7. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Хүснэгт 4. 11. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал мян.төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн бичиг баримт
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Ахуйн хаягдал	Төвлөрсөн ахуйн хог хаягдлын цэгийг зэрэгцээ байрлах уурхайнуудтай хамтран байгуулах;	Уурхайн тосгон;	м2	11,000	1	11,000	1 удаа	МУ-ын Хог хаягдлын тухай хууль; Өмнөговь аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2019 оны 9/8 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Энгийн хог хаягдлыг цэвэрлэх, ангилах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах устгах, булшлах журам”
		Хог хаягдлын ангилан ялгалтыг сайжруулах, ангилан ялгалт бүхий хогийн савыг байршуулах;	Уурхайн тосгон, гаалийн хяналтын хэсэг;	ширхэг	500	5	2500	1 удаа	
		Уурхайн ойр орчмыг хамруулсан нийтийн их цэвэрлэгээ зохион байгуулах	Уурхайн тосгон, гааль хяналтын хэсэг	удаа	*	50	Үйл ажиллагааны зардалд тусгагдсан	7 хоног бүр	
2	Үйлдвэрийн хаягдал	Хаягдал дугуй, машин техникийн хаягдал төмөр, сэлбэгийг нэг цэгт төвлөрүүлэх талбайг тохижуулах;	Засвар үйлчилгээний хэсэг;	м2	*	1	1500	1 удаа	Хог хаягдлын тухай хууль;

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” уурхайн 2024 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

3	Аюултай хог хаягдал	Засвар үйлчилгээний хэсгээс үүсэж буй аюултай хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь стандартын дагуу бохирдол үүсгэхгүйгээр түр хадгална; аюултай хог хаягдал хүлээн авах мэргэжлийн байгууллага руу шилжүүлнэ.	*	*	3	1000	1 удаа	Хог хаягдлын тухай хууль, Химийн хорт бодис аюултай бодисын тухай хууль;
5	Нийт мян.төг							15,000

4.8. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Хүснэгт 4. 12. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, мян.төг	Нийт зардал мян.төг	Тайлбар	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Агаарын чанарын хяналт шинжилгээ (тоосонцорын хэмжилт, нарийн ширхэглэгт тоосонцор РМ 2.5, том ширхэглэгт тоосонцор РМ 10)	Уурхайн карьер, Засвар үйлчилгээний төв, уурхайн тосгон, Гаалийн хяналтын бүс, орон нутаг (хяналт шинжилгээний хатуу цэгийг тогтоож хаягжуулах)	14 хоногт 1 удаа	Сард 2 удаа	*	*	Дотоод хяналт шинжилгээний хүрээнд	МУ-ын хууль, Агаарын тухай хууль, Агаар бохирдуулсны төлбөрийн тухай хууль, MNS 4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага, MNS 5885:2008 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэм хэмжээ. Техникийн ерөнхий шаардлага,
2	Агаарын чанарын хяналт шинжилгээ (Дуу чимээ, физик бохирдлыг хэмжих, хүхэрлэг хий - SO ₂ , азотын давхар исэл	Уурхайн карьер, Шатахуун түгээх станц, Засвар үйлчилгээний төв, Уурхайн тосгон төв, уурын зуух	Жилд 2 удаа, 2 болон 3-р улиралд	1	3,000	3,000	Мэргэжлийн байгууллагаар хийж гүйцэтгэгдэнэ. Хяналт шинжилгээний	

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” уурхайн 2024 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

	NO2, нүүрстөрөгчийн дутуу исэл – CO2)	орчимд (хяналт шинжилгээний хатуу цэгийг тогтоож хаягжуулах)					хээрийн хэмжилт судалгааны үед иргэдийг оролцуулах	
3	Худгийн түвшин хэмжилт	Малчны гар худагт	Сар бүр	Жилд 12 удаа	*	*		Усны тухай хууль, холбогдох журмууд
4	Усны орчны хяналт шинжилгээ (микробиологийн шинжилгээ, физик химийн ерөнхий шинжилгээ)	Унд ахуйн худаг, хоол үйлдвэрлэлийн хэсэг, нийтийн ариун цэврийн өрөө	1,2,3,4-р дүгээр улиралд	3	300	900	Дотоод хяналт шинжилгээний хүрээнд, Хяналт шинжилгээний хээрийн хэмжилт судалгааны үед иргэдийг оролцуулах	MNS 0900:2018 Ундны усны эрүүл ахуйн шаардлага чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ
5	Хөрсний хяналт шинжилгээ (ерөнхий физик, химийн шинжилгээ, хүнд металл)	Уурхайн карьер, Шатахуун түгээх станц, Засвар үйлчилгээний төв, Уурхайн тосгон, (хяналт шинжилгээний хатуу цэгийг тогтоож хаягжуулах)	3 дугаар улирал	2	580	1,160		MNS 5850:2008 Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
6	Ургамлан нөмрөгийн хяналт шинжилгээ	Уурхайн карьер, Шатахуун түгээх станц, Засвар үйлчилгээний төв, Уурхайн тосгон (хяналт шинжилгээний хатуу цэгийг тогтоож хаягжуулах)	1 удаа	1	--*--	1000	Мэргэжлийн байгууллагаар хийж гүйцэтгэгдэнэ, Хяналт шинжилгээний хээрийн хэмжилт судалгааны үед иргэдийг оролцуулах	Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль, Байгалийн ургамлын тухай хууль, Ургамлын тухай хууль

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” уурхайн 2024 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

7	Амьтны хяналт шинжилгээ	Уурхайн эдэлбэр газрын ойр орчимд	Тогтмол ажиглалт судалгаа, ан амьтны ажиглалт бүртгэл	Тогтмол	--*--	--*--	Дотоод үйл ажиллагааны хүрээнд, мөн мэргэжлийн байгууллагаар хийж гүйцэтгэгдэнэ	
8	Уурхайн үйл ажиллагааны хүрээнд байгаль орчны хяналт шинжилгээ хийх арга зүйг боловсруулан батлуулах, мөрдөж ажиллах	Удирдлага зохион байгуулалтын хүрээнд боловсруулан мөрдөж ажиллах, хэрэгжилтэнд хяналт тавих	2024 онд	Тогтмол дагаж мөрдөх хяналт тавих	--*--	--*--	Дотоод үйл ажиллагааны хүрээнд	
8	Нийт мян.төг							6060

4.9. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

Хүснэгт 4.13. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв /мян. төг/	Хэрэгжүүлэх хуваарь			Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
			2024 он				
			Сар 5	Сар 8	Сар 11		
1	2	3	4	5	6	7	
1	Байгаль орчны төлөвлөгөөт аудитыг мэргэжлийн байгууллагаар хийж гүйцэтгүүлэх	8,000	+	+	+	Байгаль орчин хариуцсан мэргэжилтэн	Аудитын зөвлөмжийн дагуу ажлын тайланг бичих;
2	Гэрээт компаниудын ажилчдын байгаль хамгаалах үүрэг хариуцлагыг сайжруулан, хяналт тавьж ажиллах;	*	+	+	+	Байгаль орчин хариуцсан мэргэжилтэн	Гэрээний дагуу байгаль орчинг хамгаалах шаардлагыг биелүүлж буй эсэхэд хяналт тавин ажиллах;

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” уурхайн 2024 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

3	Байгаль орчныг хамгаалах тэмдэглэлт өдрүүдийг Ноён, Баяндалай сумдын ЕБС-ын сурагчид болон иргэдийг хамруулан тэдний экологийн боловсролыг нэмэгдүүлэх ажлыг зохион байгуулах;	2000	+	+	+	Байгаль орчин хариуцсан мэргэжилтэн	Байгаль хамгаалах хавар, намрын сарын аян, Цөлжилттэй тэмцэх өдөр, Дэлхийн усны өдөр, Биологийн олон янз байдлыг хамгаалах өдрүүдийг тэмдэглэх;
4	Байгаль орчныг хамгаалах талаархи сургалт, уурхай дээр хийгдэж байгаа байгаль орчны ажлуудын талаарх тайлан мэдээллийг уурхайн нийт ажилчдад хийж танилцуулах	500	+	+	+	Байгаль орчин хариуцсан мэргэжилтэн	Жилд 2 удаа сургалт семинар тайлан мэдээлэл өгөх;
5	Хүрээлэн буй орчны эсрэг гэмт хэрэгтэй тэмцэх багийг гаргах, тухайн багийн ажлын төлөвлөгөө гаргах үүнд: хүрээлэн буй орчны гэмт хэргийн талаарх ойлголтыг уурхайн нийт ажилчдад сургалт мэдээллээр өгөх,	2000	+	+	+	Байгаль орчин хариуцсан мэргэжилтэн	Хүрээлэн буй орчны эсрэг гэмт хэрэгтэй тэмцэх багийн ажлын төлөвлөгөө, сургалт семинар хийх, зэргэлдээ уурхайтай хамтран ажиллах
6	Нийт мян.төг						12,500

4.10. Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө

Хүснэгт 4. 14. Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө

№	БОМТ-ний биелэлтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, мян. төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан/ажилтан	Зохион байгуулах газар
	1	2	3	4	5	6	7
1	Ноён сумын байгаль орчны байцаагч болон байгаль хамгаалагчид шаардлагатай мэдээ тайланг хүргүүлэх /ус ашиглалт, хог хаягдал/	Танилцуулга	Мэдээ тайлангууд	Улиралд 1 удаа	*	Байгаль орчин хариуцсан мэргэжилтэн	*
2	Иргэдийн төлөөлөл, шалгалтын комисс	Танилцуулга	Биелэлтийн тайлан	12 сар	500		
3	Нийт						500

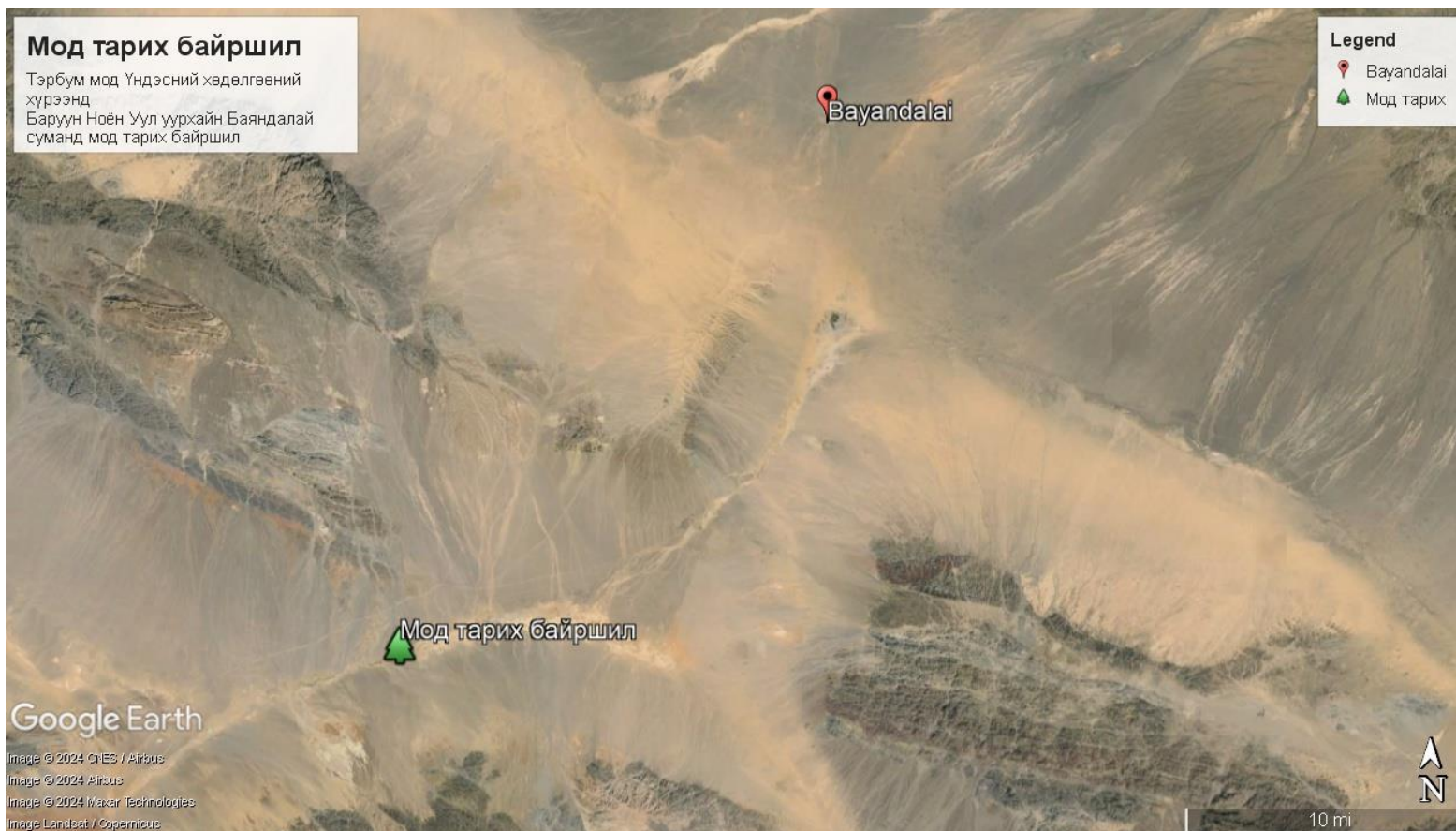
Хүснэгт 4. 15. 2024 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд зарцуулах нийт зардал

Д.д	Зардлын утга	Нийт зардал, мян.төг
1	Сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний зардал	118,338.94
7	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний зардал	15,000
8	Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний зардал	20,000
9	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөөний зардал	+
10	Түүх соёлын өвийг хамгаалах	1,000
11	Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний зардал	3,000
12	Хог хаягдлын менежментийн зардал	16,000
13	Орчны хяналт шинжилгээний ажлын зардал	6,060
14	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний зардал	12,560
15	Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөөний зардал	500
16	Нийт зардал мян.төг	191,559

4.11. Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд хийгдэх ойжуулалтын ажил

Монгол Улсын ерөнхийлөгчийн санаачилсан “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд манай уурхай нь Өмнөговь аймгийн Баяндалай суманд 10 га талбайд заг (*Haloxylon ammodendron*) мод тарихаар төлөвлөж байна. Энэхүү ажлын хүрээнд хийгдэх ажлын төлөвлөгөө доор хүснэгтэд үзүүлээ.

Заг тариалах талбайн байршил

Хүснэгт 4. 16. Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд хийгдэх ойжуулалтын ажлын төлөвлөгөө

Үйл ажиллагаа	2024 он											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1-р шат. Үйл ажиллагааны бэлтгэл												
Заг тариалалт хийх газрыг сонгох	■	■										
Тарьц суулгацын нөөц бүрдүүлэлт			■									
Тариалалт хийгдэх талбайд хашаа татах				■								
Бэлтгэл ажил хангагдаж, хүний нөөцийн бэлтгэл хангах, ажилтан авах				■								
2-р шат. Үндсэн ажил эхлүүлэх												
Тарьц суулгац тарих нүх бэлтгэх				■	■							
Суулгацыг тариалах					■	■						
Худаг гаргах						■						
Усалгааны систем суурилуулах							■					
Усалгаа арчилгаа хийх								■	■	■		

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” уурхайн 2024 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Хавсралт 1. Аж ахуй нэгжийн гэрчилгээ

УБ-2

Монгол Улсын Засгийн газрын
2004 оны 20 дугаар тогтоолоор баталсан.

МОНГОЛ УЛС
УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ

2013.02.04 / Бүртгэсэн өдөр /

№ 000048128

9019071068 / Улсын бүртгэлийн дугаар /

5671833 / Регистрийн дугаар /

Хүр эрдэнэ баялаг / Хуулийн этгээдийн нэр, хариуцаагч хэлбэр /

Гадаадын хөрөнгө оруулалттай хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани

Дүрэм / Үүсэн байгуулах баримт бичиг /

Тушаал / шийдвэрийн нэр /

Г/253 / дугаар /

2013.01.15 / он, сар, өдөр /

4610 / код /

Гадаад худалдаа / Үндсэн эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэл /

Туслах эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэл /

13.01.25~15.01.25 / хугацаа /

1 / гишүүдийн тоо /

139,500.00 / өөрийн хөрөнгийн хэмжээ, мянган төгрөгөөр /

Улаанбаатар, Сүхбаатар, 5-р хороо, үндсэн хуулийн гудамж, Их үйлсийн эрэлд ХХК-ийн байр 108 тоот,
Утас1: 91512618, Утас2: , Факс
/ хуулийн этгээдийн албан ёсны хаяг /

Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын бүртгэлийн газар
/ бүртгэсэн байгууллагын нэр /

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” уурхайн 2024 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Харилцах дансны бүртгэл

Харилцагч банкны нэр	Дансны төрөл	Дансны дугаар	Бүртгэсэн ажилтан тэмдэг
Хадваламжийн банк	Валютын	10450059385	Э.Эрдэнэбилэг

Хуулийн этгээдийн үүсгэн байгуулах баримт бичигт оруулсан нэмэлт өөрчлөлтийн бүртгэл

Д/д	Нэмэлт өөрчлөлтийн агуулга	Бүртгэсэн	
		Огноо	Ажилтан тэмдэг
1	GENG овогтой ХИН-г Захирал-р томилсныг бүртгэв.	2013.02.04	Э.Эрдэнэбилэг
2	Хувь нийлүүлэгчээс 3 нэмэгдэж, 0 хасагдаж үүсгэн байгуулагчийн тоо нийт 4 болж өөрчлөгдсөнийг бүртгэв.	2013.06.14	Э.Эрдэнэбилэг
3	Худалдаа хөгжлийн Банк банкны 404212547 тоот төгрөгийн дансыг бүртгэв Худалдаа хөгжлийн Банк банкны 404212548 тоот валютын дансыг бүртгэв Худалдаа хөгжлийн Банк банкны 404212549 тоот валютын дансыг бүртгэв.	2013.07.22	Э.Мөнхзаяа
5	Өөрийн хөрөнгийн хэмжээ 1626900 мян төв-р нэмэгдэж нийт 1756400 мян төв болсон өөрчлөлтийг бүртгэв.	2014.04.15	Э.Мөнхзаяа
5	Ажиллах хугацааг 2014.09.15-ний өдрөөс 2017.01.25-ний өдөр хүртэл сунгасныг бүртгэв.	2014.09.15	С.Цогмон
7	Ажиллах хугацааг 2017.11.25-ний өдрөөс 2019.01.25-ний өдөр хүртэл сунгасныг бүртгэв.	2016.12.02	Х.Орхон
7	ИХ-ийг өвсгөлийг УИДА-г Захирал-р томилсныг бүртгэв.	2017.08.29	Х.Орхон
9	Ажиллах хугацааг 2019.01.25-ний өдрөөс 2021.05.25-ний өдөр хүртэл сунгасныг бүртгэв.	2019.05.07	Г.Алтай
10	Улаанбаатар, Сүхбаатар, 3-р хороо, 5 хороолол, "Номуун хөтхөн" 37-р байр 152 тоот Утас1 85956608, Утас2, Факс хаягийг шинээр бүртгэв.	2019.08.08	Г.Алтай
11	0899 Ашигт малтмал ашиглалт /2043.04.17 хүртэл/ эрхлэх үйл ажиллагаа шинээр бүртгэв. 4531 Авто машинны сэлбэг, эд ангийн худалдаа эрхлэх үйл ажиллагаа шинээр бүртгэв. 4921 Авто машиннар ачаа тээвэрлэх эрхлэх үйл ажиллагаа шинээр бүртгэв. 7821 Гэрээгээр өрөмдлөөг хийх эрхлэх үйл ажиллагаа шинээр бүртгэв. 7710 Хуно машин механизм, тоног төхөөрөмжийн түрээс эрхлэх үйл ажиллагаа шинээр бүртгэв. 5210 Уул уурхайн тоног төхөөрөмж, ая юу машины агуулах эрхлэх үйл ажиллагаа шинээр бүртгэв.	2019.08.08	Г.Алтай
14	овогтой DONG XIANGRU-г Гүйцэтгэх захирал-р томилсныг бүртгэв.	2019.08.08	Г.Алтай
15	Үйл ажиллагаа эрхлэх хугацааг хувацаагүй болгов.	2021.05.24	С.Цогмон
16	Эцсийн өгчлөгч 2 иргэн бүртгэв.	2021.05.24	С.Цогмон

Энэхүү гэрчилгээг хуурамчаар үйлдсэн этгээдэд Монгол Улсын хуулийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ. Улсын бүртгэлийн гэрчилгээ засвартай бол хүчингүй.

Хавсралт 2. Тусгай зөвшөөрөл

АШИГТ МАЛТМАЛЫН ГАЗАР

АШИГТ МАЛТМАЛ АШИГЛААЛТЫН ТУСГАЙ
ЗӨВШӨӨРӨЛ

Дугаар *MV-017301*

Ашигт малтмалын тухай Монгол Улсын хуулийн 26 дугаар зүйлийг үндэслэн

<u>Өмнөговь</u>	аймаг /хот/-ийн
<u>Ноён</u>	сум /дүүрэг/-ын
<u>Баруун ноён уул</u>	нэртэй газарт орших
<u>1085.20</u>	гектар талбай бүхий уурхайн талбайд

хуульд заасан нөхцөл, шаардлагын дагуу ашигт малтмал ашиглахыг зөвшөөрч улсын бүртгэлийн 9019031059 тоот гэрчилгээтэй

“Пибодивинсвэй ресорсез” ХХК -д

энэхүү тусгай зөвшөөрлийг 2043.04.17 дуустал хугацаагаар олгов.

Тусгай зөвшөөрөл хавсралтгүй бол хүчингүй.

КАДАСТРЫН ХЭЛТСИЙН ДАРГЫН
ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭГЭГЧ Н.ЧИНБААТАР

2013 оны 4 сарын 17 өдөр
Улаанбаатар хот

**ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ
2 ДУГААР ХАВСРАЛТ**

MV-017301

Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээгүй бол хүчингүй.

Дэс дугаар	Тусгай зөвшөөрөлд орох өөрчлөлтийн үндэслэл	Хүчин төгөлдөр талбайн хэмжээ /га/	Хасагдах талбайн хэмжээ /га/	Тусгай зөвшөөрлийн талбайн солбицлууд, огноо, гарын үсэг, тэмдэг		
				#	Уртраг	Өргөрөг
001-NM	<ul style="list-style-type: none"> Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийг анх олгосон 2013.04.17 	1085.2 Га	0 Га	1	102° 23' 4.9"	43° 6' 0.26"
				2	102° 23' 4.9"	43° 5' 29.58"
				3	102° 30' 0.89"	43° 5' 29.58"
				4	102° 30' 0.89"	43° 5' 1.29"
				5	102° 22' 0.8"	43° 5' 1.31"
				6	102° 22' 0.8"	43° 6' 0.26"
				2013-04-17 Д. Мягмарсүрэн		
				ХТХ0050		
002-TF	<ul style="list-style-type: none"> Тусгай зөвшөөрлийг 9019071068 тоот улсын бүртгэлийн дугаартай Хур эрдэнэ баялаг ХХК-д шилжүүлэх Шийдвэрийн огноо: 2014.01.24 	1085.2 Га	0 Га	1	102° 23' 4.9"	43° 6' 0.26"
				2	102° 23' 4.9"	43° 5' 29.58"
				3	102° 30' 0.89"	43° 5' 29.58"
				4	102° 30' 0.89"	43° 5' 1.29"
				5	102° 22' 0.8"	43° 5' 1.31"
				6	102° 22' 0.8"	43° 6' 0.26"
				2014-01-24 Д. Мягмарсүрэн		
				ХТХ0050		

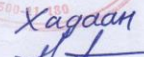
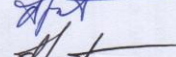
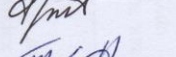
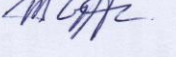
**ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ
1 ДҮГЭЭР ХАВСРАЛТ**

MV-017301

Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээгүй бол хүчингүй.

Дэс дугаар	Тусгай зөвшөөрөлд орох өөрчлөлтийн үндэслэл	Огноо, гарын үсэг, тэмдэг
001-NM	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл олгосон 2013.04.17, дуусах хугацаа 2043.04.17 Тусгай зөвшөөрлийн 1 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв Кадастрын хэлтсийн даргын 2013.04.15-ний 173 тоот шийдвэр 	2013-04-17
002-TF	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийг 9019071068 тоот улсын бүртгэлийн дугаартай Хур эрдэнэ баялаг ХХК-д шилжүүлэх Кадастрын хэлтсийн даргын 2014.01.24-ний 26 тоот шийдвэр 	2014-01-24
003-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 2 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2014.04.17 – 2015.04.17 хүртэл 	2014-04-10
004-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 3 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2015.04.17 – 2016.04.17 хүртэл 	2015-03-02
005-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 4 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2016.04.17 – 2017.04.17 хүртэл 	2016-03-17
006-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 5 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2017.04.17 – 2018.04.17 хүртэл 	2017-05-31
007-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 6 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2018.04.17 – 2019.04.17 хүртэл 	2018-04-16

Хавсралт 3. ТЭЗҮ-ний нүүр

БАТАЛСАН. “ХҮР ЭРДЭНЭ БАЯЛАГ” ХХК-ИЙН ЗАХИРАЛ	ТАНИЛЦСАН. ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА
 ВАН И ДА	 Б.ДЭЛГЭРЖАРГАЛ
ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН НОЁН СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ БАРУУН НОЁН УУЛЫН ЧУЛУУН НҮҮРСНИЙ ОРДЫГ ИЛ АРГААР АШИГЛАХ ТЕХНИК- ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮНДЭСЛЭЛИЙН ТОДОТГОЛ	
/Тусгай зөвшөөрлийн дугаар – MV-017301/ /Жилийн хүчин чадал – 400.0 мян.тн /	
ХЯНАСАН: ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН ЗӨВЛӨЛИЙН САЛБАР ХУРАЛДААНЫ НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА	 С.ГАН-ОЧИР
ТӨСӨЛ БОЛОВСРУУЛАГЧ: УУЛ УУРХАЙН ЗӨВЛӨХ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ “ДИ ДИ ЭЙ ЖИ” ХХК-ИЙН ЗАХИРАЛ	 Д.ГАНЗАЯА
ЗӨВЛӨСӨН: МОНГОЛ УЛСЫН ЗӨВЛӨХ ИНЖЕНЕР	 Ч.ХЭРЛЭН
ШИНЖЭЭЧ: МОНГОЛ УЛСЫН ЗӨВЛӨХ ИНЖЕНЕР	 Л. ПҮРЭВ
БОЛОВСРУУЛСАН:	
АШИГЛАЛТЫН ИНЖЕНЕР	 Д.ХАДААН
АШИГЛАЛТЫН ИНЖЕНЕР	 Э.НАРАНТУЯА -2
АШИГЛАЛТЫН ИНЖЕНЕР	 С.БАЛЖИННЯМ
ЭДИЙН ЗАСАГЧ	 Т.САРАНЧИМЭГ
Улаанбаатар хот 2018 он	

Хавсралт 4. ТЭЗҮ-ний тушаал, дүгнэлт

АШИГТ МАЛТМАЛ,
ГАЗРЫН ТОСНЫ ГАЗРЫН ДАРГЫН
ТУШААЛ

2023 оны 09 сарын 20 өдөр

Дугаар Т/98

Улаанбаатар хот

Техник, эдийн засгийн үндэслэлийн
тодотгол бүртгэх тухай

Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4 дэх хэсэг, Ашигт малтмалын тухай хуулийн 48 дугаар зүйлийн 48.4 дэх хэсэг, Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн 2023 оны 06 дугаар сарын 28-ны өдрийн Т/23-09-07 дугаар дүгнэлтийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт орших Хур эрдэнэ баялаг ХХК-ийн MV-017301 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй Баруун ноён уулын чулуун нүүрсний ордыг ил аргаар ашиглах техник, эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол-1-ийг бүртгэсүгэй.

2. Бүртгэсэн техник, эдийн засгийн үндэслэлийн үйлдвэрлэлийн нөөцийг бүртгэж, геологийн нөөцөөс хөдөлгөөн хийхийг Уул уурхайн хэлтэс (Т.Зууннаст)-т даалгасугай.

3. Ашигт малтмал ашиглах үйл ажиллагааг техник, эдийн засгийн үндэслэлийн дагуу явуулахад хяналт тавьж ажиллахыг Уул уурхайн хэлтэс (Т.Зууннаст)-т даалгасугай.

4. Техник, эдийн засгийн үндэслэлд тусгасан төслийн хүчин чадал, техник, технологид өөрчлөлт орсон, ордын ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч өөрчлөгдсөн тохиолдолд уг техник, эдийн засгийн үндэслэлд тодотгол хийлгэж байхыг Уул уурхайн хэлтэс (Т.Зууннаст)-т даалгасугай.

5. Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт орших Хур эрдэнэ баялаг ХХК-ийн MV-017301 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй Баруун ноён уулын чулуун нүүрсний ордыг ил аргаар ашиглах техник, эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол-1-ийг хуулсан дискийг тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчээс хүлээн авахыг Уул уурхайн хэлтэс (Т.Зууннаст)-т даалгасугай.

ДАРГЫН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН
ГҮЙЦЭТГЭГЧ Л.БАЯРМАНДАЛ

53710975

УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ
АШИГТ МАЛТМАЛ, ГАЗРЫН ТОСНЫ ГАЗАР
ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН ЗӨВЛӨЛИЙН
ДҮГНЭЛТ

2023 оны 06 дугаар сарын 28

№ 763-09-07

Улаанбаатар хот

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт орших MV-017301 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй Баруун ноён уулын чулуун нүүрсний ордыг ил аргаар ашиглах техник, эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол-1-ийг хэлэлцсэн тухай

Хур эрдэнэ баялаг ХХК-ийн захиалгаар Уул уурхайн зураг төслийн Моннавара ХХК боловсруулсан Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт орших MV-017301 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй Баруун ноён уулын чулуун нүүрсний ордыг ил аргаар ашиглах техник, эдийн засгийн үндэслэлд Монгол Улсын зөвлөх инженер Ц.Даваадорж зөвлөж, Уул уурхайн мэргэшсэн инженер М.Отгон шинжээчийн дүгнэлт гаргасан байна. Техник, эдийн засгийн үндэслэлийг Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн Ашигт малтмалын орд ашиглах техник, эдийн засгийн үндэслэл хэлэлцэх салбар хуралдаанаар авч хэлэлцэж, дараах ДҮГНЭЛТ-ийг гаргаж байна.

1. Энэхүү техник, эдийн засгийн үндэслэл нь Эрдэс баялаг, эрчим хүчний сайдын 2012 оны 04 дүгээр сарын 17-ны өдрийн 074-р тушаалаар баталсан “Ашигт малтмалын баялгийн урьдчилсан үнэлгээ, ашигт малтмалын ордын нөөцийг ашиглах боломжийн урьдчилсан үнэлгээ, уул уурхайн төслийн техник, эдийн засгийн үндэслэлд тавигдах үндсэн шаардлагууд ба техник, эдийн засгийн үндэслэл хүлээн авах журам”-ын дагуу гүйцэтгэгдсэн байна гэж үзлээ.
2. Техник, эдийн засгийн үндэслэл нь уншихад ойлгомжтой, цэгц дараалал сайтай, мэргэжлийн түвшинд чанартай сайн боловсруулсан, баяжуулах үйлдвэрийг эхлэн байгуулж, үйлдвэрлэл явуулах бүх шат дамжлага буюу үйл ажиллагааг хамарсан, үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулах зэрэгт туслах үндсэн баримт бичиг болжээ.
3. Техник, эдийн засгийн үндэслэл нь Төслийн ерөнхий мэдээлэл, Ордын геологийн тогтоц, нөөцийн мэдээлэл, Ил уурхайн олборлолт, Дэд бүтэц, Хүний нөөц, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй, Байгаль орчин хамгаалах ба нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ, уурхайн хаалт, Эдийн засгийн тооцоо зэрэг 7 бүлэг, дүгнэлт, хавсралт материал бүхий 205 хуудас тайлбар бичиг, 15 хавсралт зургуудаас бүрдэж байна.

4. Баруун ноён уулын чулуун нүүрсний ордын нөөцийг Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн 2012 оны 08 дугаар сарын 23-ны өдрийн хурлын ХХ-19-13 тоот дүгнэлтийг үндэслэн гаргасан Ашигт малтмалын газрын даргын 2012 оны 09 дүгээр сарын 05-ны өдрийн 513 тоот тушаалаар бодитой (В) зэрэглэлээр 2952.69 мян.тн, боломжтой (С) зэрэглэлээр 1068.68 мян.тн, нийт бодитой ба боломжтой (В+С) зэрэглэлээр 4021.37 мян.тн коксжих нүүрсний нөөцийг ашигт малтмалын нөөцийн улсын нэгдсэн тоо бүртгэлд бүртгүүлсэн байна. Ордын бодитой (В) зэрэглэлийн нөөцөд тулгуурлан техник, эдийн засгийн үндэслэлийг боловсруулжээ.
5. Ил уурхайн хүрээнд өртөх нөөц бодитой (В) зэрэглэлээр 1599.4 мян.тн, боломжтой (С) зэрэглэлээр 157.6 мян.тн, нийт бодитой, боломжтой (В+С) зэрэглэлээр 1757.0 мян.тн. Үүнээс ашиглалтын үеийн хаягдал 3.29% буюу 57.87 мян.тн, ашиглалтын үеийн бохирдол 1.47% буюу 25.81 мян.тн байхаар геологийн бодитой (В) зэрэглэлийн нөөцийг үйлдвэрлэлийн магадалсан (В') зэрэглэлд шилжүүлэн тооцсоноор үйлдвэрлэлийн нийт 1761.55 мян.тн нүүрс байна. Үйлдвэрлэлийн энэхүү нөөцийг олборлохын тулд 13871.0 мян.м³ хөрс хуулалт хийн, жилд 1000.0 мян.тн нүүрс олборлох хүчин чадлаар нийт 2 жилийн хугацаанд ашиглахаар тооцжээ.
6. Уурхайн ашиглалтын системийн сонголтыг хийхдээ ордын уул геологийн тогтоц, хучаас хөрсний зузаан, физик механик шинж чанар зэргийг харгалзан үзэж ил уурхайн авто тээвэртэй, гадаад овоолготой ашиглалтын системээр ашиглахаар сонгожээ.
7. Ил уурхайд Airwellte YS-930B маркийн өрмийн машин 4 ширхэг, KAISHAN KT15C маркийн өрмийн машин 1 ширхэг, Shantui SD22 маркийн бульдозер 1 ширхэг, Shantui SD34 маркийн бульдозер 1 ширхэг, CAT340 D2L маркийн экскаватор 4 ширхэг, CAT374 маркийн экскаватор 3 ширхэг, VOLVO EC950D маркийн экскаватор 1 ширхэг, XCMG Hanwo P9 маркийн автосамосвал 6 ширхэг, Tonly T1885 маркийн автосамосвал 14 ширхэг, XCMG XG 105 маркийн автосамосвал 10 ширхэг, XCMG LW700FV маркийн утгуурт ачигч 1 ширхэг, LONGKING-LG855N маркийн утгуурт ачигч 1 ширхэг зэрэг үндсэн тоног төхөөрөмжүүдийг ашиглахаар төлөвлөжээ.
8. Уурхай нь жилд 1000.0 мян.тн нүүрс олборлон гэрээт компаниудад уурхайн ам нөхцөлөөр борлуулахаар тусгажээ.
9. Уурхайн цахилгаан хангамжийг ZH4100ZD, K4100D маркийн 35.0 кВт, ZH4105ZD, YC4D85Z-D20 маркийн 50.0 кВт, R6105AZLD маркийн 100.0 кВт ын хүчин чадалтай 3 дизель станцаар хангахаар тооцсон байна. Тус уурхайн унд ахуй болон технологийн усны хэрэгцээнд жилд 364.8 мян.м³ ус шаардлагатай байгаагаас унд ахуйн хэрэгцээнд 2.9 мян.м³, технологийн усны хэрэгцээнд 361.9 мян.м³ тус тус ашиглах бөгөөд усан хангамжийн эх үүсвэрийг гүний худгаас хангахаар төлөвлөжээ.
10. Уурхайн ашиглалтын 2 жилийн хугацаанд байгаль орчныг хамгаалах нөхөн сэргээлт ба хаалтын зардалд нийт 2650.6 сая төгрөг зарцуулахаар тооцоолсон байна. Үүнээс байгаль орчин хамгаалах зардалд 144.8 сая төгрөг, техникийн нөхөн сэргээлтийн зардалд 613.8 сая төгрөг, биологийн нөхөн сэргээлтийн зардалд 833.2 сая төгрөг, хаалт, мониторингийн зардалд 1058.79 сая төгрөг тус тус зарцуулахаар төсөлд тусгажээ.
11. Уг төслийг хэрэгжүүлснээр 344 хүн ажлын байраар хангагдах ба уурхайн ажилчдын сарын дундаж цалин 2.4 сая төгрөг байхаар байна.

12. Баруун ноён уулын чулуун нүүрсний ордыг ашиглах ил уурхайн төсөл хэрэгжүүлэхэд нийт 71.2 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалт шаардлагатай байна. Үүнээс биет бус хөрөнгө оруулалт 25.3 тэрбум төгрөг, ил уурхайн үндсэн техник, тоног төхөөрөмжийн хөрөнгө оруулалт 33.2 тэрбум төгрөг, дэд бүтцийн хөрөнгө оруулалт 11.1 тэрбум төгрөг, эргэлтийн хөрөнгө 1.7 тэрбум төгрөг бөгөөд элэгдэл хорогдлын шимтгэлийн зардалд жилд дунджаар 4.1 тэрбум төгрөг байхаар тооцоолсон байна.

13. Уурхайн ашиглалтын 2 жилийн хугацаанд нийт 194.5 тэрбум төгрөгийн үйл ажиллагааны зардал гарган, 471.9 тэрбум төгрөгийн борлуулалт хийж, 277.3 тэрбум төгрөгийн татварын өмнөх, татвар ногдуулсны дараах байдлаар нийт 209.8 тэрбум төгрөгийн цэвэр ашигтай ажиллахаар байна. Улс, орон нутгийн төсөвт 113.1 тэрбум төгрөг төвлөрүүлэхээр тусгажээ. Уурхайн ашиглалтын 2 жилийн хугацаанд нэгж бүтээгдэхүүний бүрэн өөрийн өртөг 112.8 мян.төг/тн байна.

14. Төсөл хэрэгжих 2 жилийн хугацаанд нийт 218.0 тэрбум төгрөгийн үйл ажиллагааны мөнгөн урсгал бий болох бөгөөд төслийн өнөөгийн цэвэр үнэ цэнэ (NPV,@10%) 115.9 тэрбум төгрөг, төслийн өгөөжийн дотоод норм (IRR) 52.9 %, хөрөнгө оруулалтаа нөхөх хугацаа 0.8 жил байхаар тооцжээ.

Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлөөс техник, эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол-1-ийн захиалагч, боловсруулагч болон төслийн шинжээчид дараах асуудлыг анхааруулж байна. Үүнд:

1. Төсөл захиалагч нь Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайд, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 08 дугаар сарын 28-ны өдрийн А/181, А/458 тоот тушаалаар батлагдсан Уурхай, уулын болон баяжуулах үйлдвэрийн нөхөн сэргээлт, хаалтын журмын дагуу Хаалтын менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулж холбогдох байгууллагаар хэлэлцүүлэн, баяжуулах үйлдвэрийн хаалт, нөхөн сэргээлт хийх;
 2. Нөөцийн нэмэлт хайгуулын үед геотехникийн судалгаа, баяжигдах шинж чанарын судалгааг холбогдох мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх;
 3. Төсөл захиалагч нь шаардлагатай мэргэжлээр Монгол Улсын иргэдийг бэлтгэх, тэдгээрийг ажлын байраар хангах, нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх, нийгмийн өмнө хүлээсэн үүргээ биелүүлж ажиллах;
 4. Төсөл захиалагч нь Засгийн газрын 379-р тогтоолоор батлагдсан “Тусгай зориулалтын авто зам, замын байгууламж барих, ашиглах журам”-ын хэрэгжилтийг хангаж ажиллах;
 5. Төсөл захиалагч нь Байгаль орчныг хамгаалах, эвдэрсэн газрыг нөхөн сэргээх, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн асуудалд онцгой анхаарч холбогдох байгууллагуудтай хамтран ажиллах;
 6. Техник, эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол-1-д тусгагдсан техник, технологийн сонголт, уулын ажлын төлөвлөлт, цахилгаан хангамж, дэд бүтцийн сонголт, байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээлт, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шийдлийн талаар төслийн эдийн засгийн үнэлгээг боловсруулсан Уул уурхайн зураг төслийн Моннавар ХХК, мөн техник, эдийн засгийн үндэслэлийн үнэн бодит байдал, чанарт дүгнэлт гаргасан шинжээч Уул уурхайн мэргэшсэн инженер М.Отгон тус тус хариуцах;
- Техник, эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол-1-д хийсэн шинжээчийн дүгнэлт, зөвлөлийн гишүүдийн саналыг үндэслэн Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн

Салбар хуралдаанаас Ашигт малтмалын тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.4, 48 дугаар зүйлийн 48.4, Газрын хэвлийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.2 дахь хэсгүүд болон энэ дүгнэлт, холбогдох хуулийн заалтуудыг тус тус үндэслэн дараах шийдвэр гаргахыг Ашигт малтмал, газрын тосны газрын даргад уламжлахаар тогтов. Үүнд:

1. Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт орших MV-017301 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй Баруун ноён уулын чулуун нүүрсний ордыг ил аргаар ашиглах техник, эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол-1-ийг бүртгэж авах;
2. Техник, эдийн засгийн үндэслэлд тусгасан уурхайн хүчин чадал, техник тоног төхөөрөмж, технологи, эдийн засгийн тооцоог өөрчлөх тохиолдолд уг техник, эдийн засгийн үндэслэлд тодотгол хийлгэж Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн салбар хуралдаанаар хэлэлцүүлж байх нь зүйтэйг төсөл хэрэгжүүлэгчид анхааруулах;
3. Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт орших MV-017301 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй Баруун ноён уулын чулуун нүүрсний ордыг ил аргаар ашиглах техник, эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол-1, түүнийг хуулсан диск, Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн дүгнэлтийн хамт Геологийн баримтын төв архивд холбогдох шаардлагад нийцүүлэн хүлээлгэн өгөх арга хэмжээг авах.

ТАНИЛЦСАН:

ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН
ЗӨВЛӨЛИЙН ОРЛОГЧ ДАРГА

Л.БАЯРМАНДАЛ

ХУРАЛДААНЫГ УДИРДСАН:

ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН
ЗӨВЛӨЛИЙН САЛБАР
ХУРАЛДААНЫ ДАРГА

М.МЭНДБАЯР

БОЛОВСРУУЛСАН:

ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН
ЗӨВЛӨЛИЙН САЛБАР ХУРАЛДААНЫ
НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА

Б.ХУЛАН

Хавсралт 5. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээ

	БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НОГООН ХӨГЖЛИЙН ЯАМ		Г.НЯМДАВАА
БАТЛАВ. БОАЖЯ-НЫ ЕРӨНХИЙ ШИНЖЭЭЧ	Д.ТЭМҮҮЛИН		
ЩУҮМЖ БИЧСЭН БОАЖЯ-НЫ ШИНЖЭЭЧ			

**ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН НОЁН СУМЫН НУТАГТ
ХЭРЭГЖИХ “БАРУУН НОЁН УУЛ ЧУЛУУН НҮҮРСНИЙ
ОРДЫГ АШИГЛАХ” ТӨСЛИЙН
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ НӨЛӨӨЛЛИЙН НАРИЙВЧИЛСАН
ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН**

ГҮЙЦЭТГЭГЧ:	“ЭКОТАЙКУҮН” ХХК-ИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ		/Э.СУНДАР/
ЗАХИАЛАГЧ:	“ХҮР ЭРДЭНЭ БАЯЛАГ” ХХК-НИЙ ЗАХИРАЛ		

УЛААНБААТАР 2018 ОН

Хавсралт 6. 2024 оны БОМТ-ний орон нутгийн санал

Байгаль орчны менежментийн
төлөвлөгөөний дүгнэлтийн хавсралт

ХҮР ЭРДЭНЭ БАЯЛАГ ХХК-ИЙН БАРУУН НОЁН УУЛ УУРХАЙН
2024 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНД ТУСГАХ САНАЛ

2023 – 12 - 05

1. Сорог нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөлтөд уурхайн дотоод замын тоосжилтыг бууруулах арга хэмжээг төлөвлөн хэрэгжүүлэх,
2. Хог хаягдлын төв байгуулах ажлыг зэрэгцээ байрлах бусад уурхайдтай хамтран хийх. Сумын төвийн нэгдсэн хог хаягдлын цэгт хог хаяхгүй байх,
3. Хог хаягдлын ангилан ялгалтыг сайжруулах, аюултай хог хаягдлыг хадгалах цэгийг стандарт шаардлагыг хангаж байгуулах, нийт талбайн хэмжээнд 7 хоног бүр нийтийн цэвэрлээг зохион байгуулж, ил задгай хаягдалгүй байх ажлыг төлөвлөн хэрэгжүүлэх,
4. Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд хийгдэх ойжуулалтын төлөвлөлт хийж, 2024 онд 10-аас доошгүй га талбайд заг тарих,
5. Байгаль хамгаалах тэмдэглэлт өдрүүдийг 3-с доошгүй удаа сургуулийн хүүхдүүд болон иргэдийн экологийн боловсролыг нэмэгдүүлэх ажлыг зохион байгуулах,
6. Зэрлэг амьтдын амьдрах орчны сайжруулах зорилгоор биотехникийн арга хэмжээг төлөвлөн хэрэгжүүлэх
7. Хүрээлэн буй орчны эсрэг гэмт хэрэгтэй тэмцэх хамтарсан багийг ажиглуулах төлөвлөгөө, санхүүжилтийг төлөвлөгөөнд тусган хэрэгжүүлэх.
8. Хяналт шинэжилгээ, мониторинг хийх арга зүйг батлан мөрдөж ажиллах, хяналт мониторингийг иргэдийг оролцуулан хөндлөнгийн хяналттай хийж байх,
9. Байгаль хамгаалах арга хэмжээний хүрээнд хийгдэж байгаа ажлын тайланг уурхай дээрээ танилцуулах ажлыг 2-с доошгүй удаа зохион байгуулахаар төлөвлөн хэрэгжүүлэх,
10. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд хайгуулын ажлын үед эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлтийг төлөвлөн, хэрэгжүүлж байх,
11. Шимт хөрсний үржил шимийг алдагдуулахгүй хадгалах стандарт шаардлагыг хангаж ажиллах
12. Төлөвлөлтийг сайжруулах, хийх ажлыг нарийвчлан тодорхой тусгах, тайлангийн бичилтийг сайжруулах, тоо баримт, үндэслэлийг тодорхой оруулах, баримт нотолгоог хавсралтаар бүрэн оруулах,

--- о О о ---

Хавсралт 7. 2024 оны Байгаль орчны барьцаа хөрөнгө тушаасан баримт

	ХААН БАНК	Огноо/Date: 2024.01.10 13:28:55		
Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information				
Журналын/Journal No: 000631089990				
Системийн огноо/System Date:2024.01.10 12:31:39				
Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number 5179028119	Нэр/Name ХУР ЭРДЭНЭ БАЯЛАГ	Дүн/Amount 95,800,000.00 MNT	Ханш/Rate 1.00
/ Ерэн таван сая найман зуун мянган төгрөг /				
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No 90	Банкны нэр Bank Name Төрийн Сан	Дүн/Amount 95,800,000.00 MNT	Ханш/Rate 1.00
	Дансны/Картын дугаар Account/Card number 100900013406	Нэр/Name БО нөхөн сэргээх баталгаа		
Гүйлгээний утга/Transaction description: ЕВ-Хур Эрдэнэбаялаг 5671833 2024 оны БОМТ-ийн барьцаа				
Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers				
Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:				
Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:				
Гарын үсэг/Signature:				
Тамга/Stamp:				

